JURNALUL S.F.

Premiul Convenţiei Europene de SF
euROcon '94

Anul IV Nr. 103
Săptămînal de cultură
SF, HORROR ŞI FANTASY
16 pagini - 250 lei

Mihail Grămescu
Ursula K. Le Guin
Cătălin Ionescu

Karen Joy Fowler
Daniel F. Galouye
Costi Gurgu

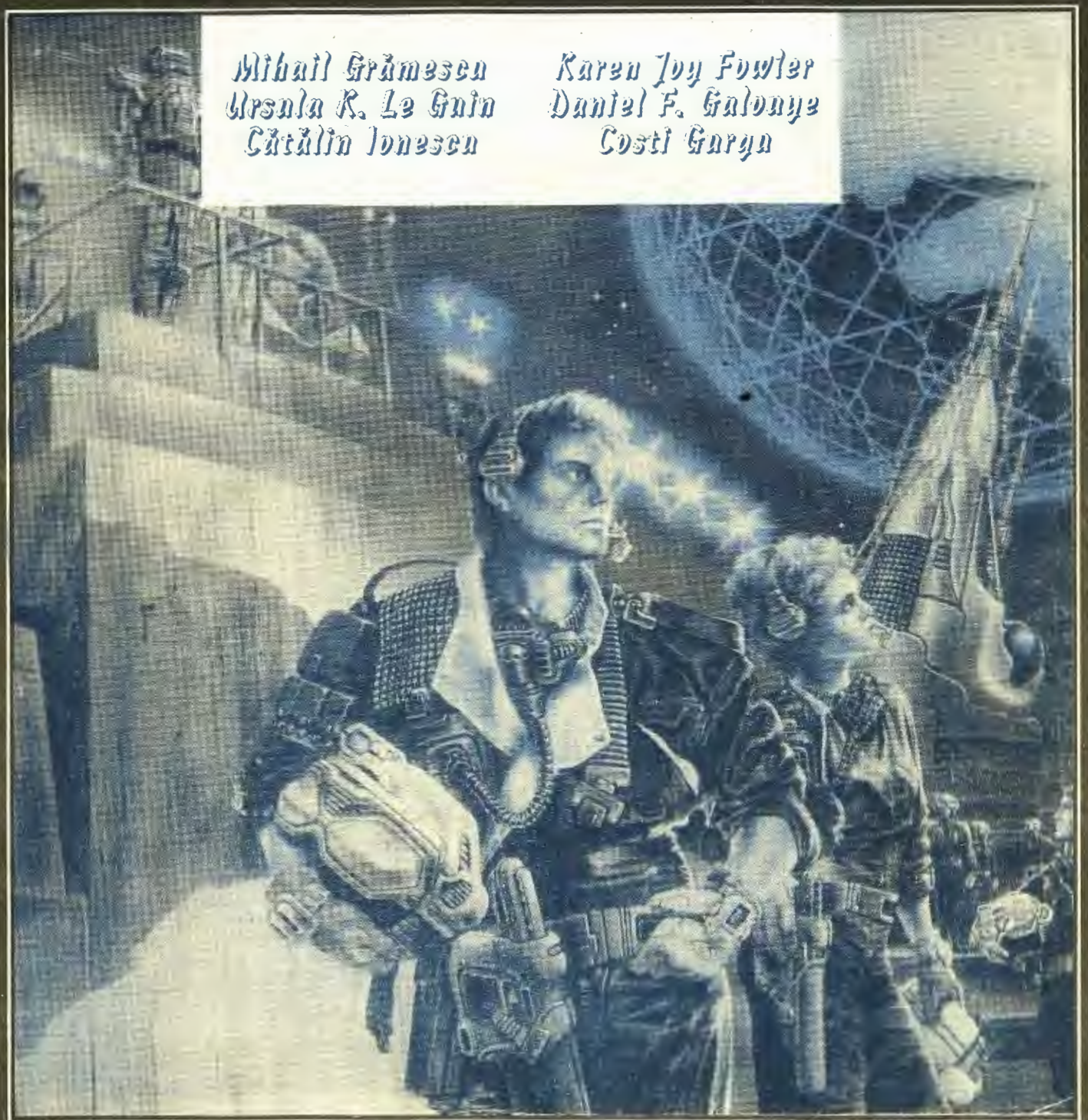

POŞTA REDACŢIEI

Mulţumim tuturor celor care ne-au telefonat/felicitat/înjurat cu prilejul sărbătorilor de iarnă şi le întoarcem urările la rând. Pentru 1995 vă propunem pentru început: Philip K. Dick, Norio Hasegawa, Tony Chester, Brian Aldiss, Jules Verne, Ion Hobana, Aurelius Belei, Michael Haulică, Dănuţ Ivănescu, Ana Veronica Mircea.

„Noi" (Str. Proletarilor, nr 42, bl C6, scara C, ap 2, cod 2200, Braşov) - Anunţă înfiinţarea unei filiale a clubului Noi din Focşani. Cei interesaţi îi pot contacta la adresa menţionată.

Viorel Pîrligras (Craiova) - Mulţumim pentru desen şi urări.

Ştefan Balog (Alba) - Aşteptăm grafica promisă.

Florea Emanuela (Roşiori de Vede) - Ţi s-a răspuns la toate scrisorile primite. O rubrică interesantă şi interesată de tinerii scriitori are şi revista Helion. Mult succes!

Ana Veronica Mircea (Focşani) - Se pare că tentativa dvs a fost (de data asta) mai norocoasă. O să vă contactăm telefonic.

Doru Stoica (Ploieşti) - O surpriză plăcută. Unde am auzit noi chestia că unii desenează mai bine decît scriu şi invers?

Gemănaru Adrian (Str. Şt. Delavrancea, nr 49, bl 7, sc D, ap 44, et 1, Constanţa, cod 8700) - Caută numărul 96, 97, 98 din JSF şi doreşte să coresp[ondeze cu fani] din întreaga ţară.

C. D. Siga (Bucureşti) - Povestirile sînt publicabile, dar mult prea lungi.

SeFer (Craiova) - O scrisoare lungă din care spicuim cîteva fragmente:
"Iată că JSF-ul a ajuns şi la numărul 100 (mult înainte!) şi multe s-au întîmplat de atunci, de la-nceput, cînd revista luase un avînt revoluţionar meritoriu şi cînd mulţi dintre corespondenţei „larei noastre" puteau să se regăsească printre paginile revistei, ba cu o povestire, ba cu nu desen, ba pe la „Poşta redacţiei". Înaintînd însă în vîrstă şi în „experienţă", draga noastră „unică revistă săptămînală din Europa" - şi, mai ştii păcatul poate chiar şi din lume - a început să-şi arate colţii, care s-au ascuţit cu trecerea vremii, reuşind să separe cu tot mai mare uşurinţă şi siguranţă, „vîrfurile" generaţiei '90 şi '70 de plebea neştiutoare care-şi consumă pixurile şi timpul ca să mîzgălească hîrtii preţioase, cu gînduri spre nicăieri. Astfel, JSF-ul - tatăl nostru care eşti în ceruri, pupaţi-aş coperţile tale - a reuşit să lanseze pe piaţă scriitorimea generaţiei '90, reprezentată de cîţiva indivizi care fură mai toate premiile de pe la mai toate convenţiile (cinste lor!), înecînd în obscuritate şi „ignoranţă" tineretul domic de fapte mari, care „încearcă marea cu degetul", trimiţînd cîte-o povestire sau un desen pe la nemiloasa JSF, care uită să-i treacă măcar la tot mai rara rubrică „Poşta redacţiei", unde vezi tot mereu schimburi de amabilităţi la aprecierile primite cu braţele deschise, şi care rubrică a cam fost înlocuită cu mare succes de „Mica publicitate", care te-ndeamnă să cumperi JSF-ul numai ca să-ţi vezi numele trecut pe-acolo. De aceea nu mă mai mir de ce tocmai la CPSF, unde nu se publică „debutanţi ignoranţi" (decît în caz de extremă urgenţă, desigur, ştim noi care) vezi mereu la „Poşta redacţiei" comentarii (scurte şi laconice ce-i drept) la povestiri trimise la CPSF. De ce trimit acolo? pentru că ştiu că primesc răspuns. Cred că de aceea nu mai primiţi mare vrăjeală de povestiri „anonime".
Acum, eu nu zic să puneţi orice prostie prin revista aia, numai pentru că vine de la public şi că vreau eu. Dar în mod sigur veţi găsi voi ceva care să merite. Ce ziceţi? Cam atîta cu partea asta. Nu cred că are rost să mă semnez, eu sînt glasul poporului, aşa că nu-ncercaţi să vă daţi cu presupusu, că Craiova-i mare şi vă duceţi cu gîndul la prosti."

Vînătoare de Zombie

Din spusele „unora" (nu dau nume, se ştiu ei), „Jurnalul S.F." ar trebui să-şi încheie cariera. „Au făcut chestii faine, au dres, au scos pe piaţă nume noi... însă gata. Devin banali." Tare invidioşi mai sînt „unora" ăştia!

În Occident remarca lor ar avea efect dacă ar găsi terenul slab. Cei atacaţi şi-ar băga un pistol în gură şi şi-ar aerisi creierii. Simplu şi eficient. Însă aia sînt mult prea rigizi.

La noi lucrurile stau puţin altfel. Sîntem obişnuiţi cu polemici şi cu altele, mult mai grave. Dumnezeu ne-a făcut maleabili şi răbdători. Îndurăm multe, fir-ar să fie! Sîntem aspiratoare de prostie. O înghiţim şi o depozităm, nimeni nu ştie cît loc va ocupa ea în cursul vieţii. Important este să-ţi dozezi cum trebuie mecanismul de anemiat prostie. Să nu cumva, cu trecerea timpului, duhoarea ei să te cuprindă şi să devii la rîndul tău un „unora" din ăştia de care tot încerc să vă spun.

Spuneam că în Occident ăia slabi de înger se împuşcă în gură. La noi, chiar dacă ţi-ar veni chef de asta, tot n-ai putea. Încă nu avem magazine cu arme. Încă nu. Şi este de înţeles. La noi nu-ţi înfig golanii ţeava unei arme în coaste ca să le dai căciula. Ai noştri, cei de toate zilele, încă n-au depăşit era primitivismului. Ştiţi voi ce vreau să zic. Sînt atît de mărginiţi, încît nu se pot imagina "preluîndu-ţi-o" decît trecînd în fugă pe lîngă tine. Cam aşa stau lucrurile şi cu „unora" ăştia. Ei nu-şi văd lungul nasului. Este cale lungă pînă acolo. Niciodată n-ar recunoaşte stupizenia félului lor de a rezolva invidia. Sînt ca papagalii. Nici cu bombeul nu le mai poţi băga ceva în memorie. Culmea este că, parte din ei, cîndva, însemnau ceva pentru fandom însă, între timp, s-au simţit frustaţi de „puşti" – le zic ei, care scriu „al dracului de bine" (citat D. Ivănescu) şi puştii ăştia i-au speriat atît de tare, încît „unora" n-au mai scris din teama de a nu deveni banali. Deci, indirect, au admis că sînt depăşiţi. Însă "dinozaurii" (citat S. Com) nu s-au resemnat de tot. Au continuat să se preumble şi să-şi joace rolul de lago pe lîngă frumoasa mireasă a fanteziei. Bineînţeles că o fac din prostie, altfel s-ar fi aşezat naibii de mult acolo unde le era locul.

I-au acuzat pe „jumalişti" pînă şi de partizanat. Or eu înţeleg „partizanat" atunci cînd cineva (om, grup...) se mărgineşte să publice doar cîteva nume şi gata. Se poate pune problema aşa? Luaţi, aşa, de curiozitate, colecţia 1-100 şi sper să vă ajungă pasta de la pix cînd vă veţi apuca să scoateţi toate numele găsite acolo.

Probabil că voi fi acuzat că nu am curajul să le zic pe nume acelora care continuă să împroaşte cu noroi munca unor oameni care-şi fac meseria cum trebuie, însă îmi asum acest risc. Aştept clipa cînd unul dintre cei despre care v-am povestit va ridica din nou capul. Tare mult aştept clipa aia! Îl voi înjura cam aşa: eşti unul din „unora" ăia.

DON SIMON

PREMIILE CONCURSULUI DE INTEGRAME JSF

IOAN POPESCU (Iaşi)
ANGELA CHIUARU (Cluj)
CRISTINA CODREANU (Bucureşti)
ELA NANT (Bucureşti)
ZBRANCA EMIL (Cluj)
BEDE GABRIEL (Sfintu Gheorghe)
UŢĂ CRISTIAN (Bucureşti)
BUCUR LAURENŢIU (Paşcani)
OVIDIU OPRIŞIU (Braşov)
NICU VOINEA (Brăila)
MARIUS NEGULESCU (Bucureşti)
ŞERBAN POPESCU (Bucureşti)
DUMITRU MIHAIL (Bucureşti)
MIHAI PAVELESCU (Bucureşti)

Soluţiile integramei din nr 98
C-T-T-S-AN- DARE DE SEAMĂ-POVESTITE-VI-INCATUSA-TP-AURA-TF-CARATI-NOEL-LO-UTA-OCA-SATURATE-AT-U-ASA-IMITA-FAG-TITANI-DEVORAT-IT-P-RANA-APLICA-FIRICEL-AMOR-NIS-AIURITE-STATE-ANISOR-ATACANT-MIE

NICU GECSE

VidcOmaniA CLASS OF 1999

regia şi scenariul: Mark Lester
actori: Bradley Gragg, Traci Lin, Malcom Macdowell
producţie: 1990

Seattle-ul anului 1999 devine cel mai teribil loc de desfăşurare al violenţelor tinerilor americani. Legea, nemaiputînd controla situaţia, îl declară zonă liberă de foc.

Ce credeţi că fac în timpul liber elevii şcolilor situate în acest oraş al viitorului?

Ei fac ceea ce fac şi alţi elevi de pe mapamond, şi doar cîteva lucruri în plus: se drogheză, mai sparg nişte vitrine, se măcelăresc cu ditamai armele că m-am şi mirat cum de asemenea puştani le manevrează atît de uşor, mai declanşează niscaiva explozii... Şi toate acestea sub privirile amuzate ale profesorilor & paznicilor instituţiilor de învăţămînt, care nu mişcă un deget în a pune capăt violentelor confruntări. A, era să uit: este totuşi interzis accesul armelor în şcoli şi cîteodată cei mai agitaţi elevi sînt răcoriţi un pic între patru pereţi.

Este şi cazul şefului uneia dintre cele două bande care îşi împart şcoala din cartier. După o binemeritată pauză după gratii, eroul nostru revine ceva mai pocăit în mijlocul confraţilor. Concomitent cu el soseşte la şcoală o trupă de trei noi profesori speciali. Speciali pentru că unul savant i-a venit ideea să reprofileze androizii utilizaţi în războaie (secrete) şi să le programeze sarcina utilă de a le băga minţile-n cap elevilor. Acolo unde omul nu a reuşit, poate va reuşi maşina!

Eroare însă; cum era şi de aşteptat, androizii scapă de sub control, exersîndu-şi tehnicile de luptă pe spinarea elevilor. Cele două bande rivale se unesc împotriva inamicului comun şi filmul se termină cu o victorie (a oamenilor, ce credeaţi?).

Din tot filmul, cel mai interesant lucru mi s-a părut designul futurist al maşinilor. Şi poate şi faptul că închisoarea pocăieşte pe majoritatea minorilor. Atît. Restul e secvenţe adunate din alte filme (fără valoare). Halal viitor prevăd americanii pentru elevi!

Iulian HRIB

JURNALUL ®

Editat de : INTACT SF

PREMIILE CONVENŢIEI NAŢIONALE DE SF 1993 - PLOIEŞTI
CONVENŢIEI EUROPENE DE SF 1994 - TIMIŞOARA
GEOVALY SRL - BUCUREŞTI (activitate promoţională)
CONVENŢIEI NAŢIONALE DE SF 1994 - BAIA MARE

COLECTIVUL DE REDACŢIE :

Adrian BĂNUŢĂ
(Redactor şef)

Nicolae C. ARITON, Ionuţ BĂNUŢĂ, Sebastian CORN, Mihail GRĂMESCU, Isabela ION, Cristian IONESCU, Petrică SÎRBU, Cătălin TENIŢĂ, Florin Mircea TUDOR
(REDACTORI)

ADRESA REDACŢIEI :
Şoseaua Bucureşti-Ploieşti, nr. 25-27, sector 1, Bucureşti
Tel. 2107136, 2109366, 2109946 Fax: 3129945

RĂSPUNDEREA MATERIALELOR INFORMATIVE REVINE AUTORILOR

Director administrativ : *Titus GUVIR*
Tehnoredactare computerizată *Adrian şi Ionuţ BĂNUŢĂ*
Culegere: *Roxana Rogojinaru*
Corectură: *Nicu GECSE*
Montaj offset: *Georgiana DUCMAN, Mariana SEBE, Silvana GREERE*

JURNALUL S.F. este înscris în Catalogul Presei la poziţia 2.129. Abonamentele se pot face la orice oficiu RODPET. Cititorii din străinătate se pot abona prin RODPET SA PO BOX 33-35, telex 11995 Telefax 3129432 Bucureşti - România Piaţa Presei Libere nr. 1

Acest săptămînal face parte din reţeaua naţională a publicaţiilor JURNALUL

Director: Dan DIACONESCU
Redactor şef: Marius TUCA

Tiparul executat la INTACT

VITRINA CU ILUZII

Biserica, SF-ul şi statul democrat

Cartea lui Koontz este cronica destul de monotonă a unei urmăriri. Secta Biserica Amurgului (numele sectei reprezintă probabil o sugestie nietzscheană) condusă de Mama Grace – o văduvă cu aptitudini parapsi, şi cîteva mii de membrii, porneau pe urmele lui Joey – copilul din flori - şi Christine Scavello, în încercarea de a-l ucide cu orice preţ pe copilul de 6 ani, identificat de Mama Grace ca Anticristul, fiul Satanei, a cărui dispariţie ar putea impiedica Apocalipsa. Christine, dezamagita şi nemulţumita de protecţia pe care i-o oferă poliţia statală, îşi tocmeşte un poliţist particular – pe Charlie Harison. Ucigaşii sectei, porniţi în acţiuni kamikadze, ratează asasinatul, distrugînd, în schimb, casa familiei Scavelio şi agenţia de detectivi a lui Charlie, omorînd o mulţime de poliţişti.

Dincolo de anticreştinismul manifest în cea mai mare parte a cartii, se întrevede un soi de critică socială la adresa statului democratic şi a poliţiei acestuia – instituţie incapabilă să apere particularii de fanatismul sectant, chiar protejat pe criteriul „libertăţii de credinţa". Mai mult, instituţiile de stat pot fi manipulate de sectanţi în spiritul propriilor lor interese din cauza unui soi de inconştienţă de sine a mecanismului social.

Peste tot pe parcursul cărţii razbate evidenţa caracterului de „facatură" imaginară şi fabulatorie - formulări de genul: (pg 325) „Ciontul străpunsese umărul ieşind prin spate. Cea de-a doua rană arăta la fel de rău ca cea din faţă" – o deconspira adesea.

Personajele au o mare doză de superficialitate. Între poliţist şi femeia singură cu copil se înaşeşte o idila grabită - un *coup de foudre* absolut deplasat. Căile fugarilor devin tot mai înguste. Pînă la urmă poliţia „se urneşte" şi ea, dar numai pentru a pune sub urmărire şi pe conducătoarea sectei, dar şi pe fugari şi pe poliţistul care-i protejează.

Prinşi fără nici o şansa de scapare într-o peşteră indiană, fanaţii, fugarii ajung în final faţă în faţă cu Mama Grace şi „gorila" ei – oribilul Kile Barlow. Cu arma în mînă, şefa sectei vrea să împuşte copilul presupus ca Anticrist atunci cînd Kile refuză să-l ucidă cu cuţitul, dar „minunea" se întîmplă: un stol de lilieci năvălesc din adîncurile grotei indiene şi o sfîrtecă de vie pe bătrînă. Mobilizarea inofensivelor insectivore este concepută de autor ca o ambiguitate cu privire la faptul că, într-adevăr, copilul are puteri paranormale, malefice, ieşite din comun, aşa cum insinuase Grace, dacă totuşi nu a fost o mare confuzie. Chiar credinţa mamei în propriul copil se clatină pentru un moment – amintindu-şi că nu l-a mai întîlnit niciodată pe tatăl lui şi că, după naşterea copilului situaţia ei materială a devenit prosperă. Ulterior, în ultimele pagini ale cărţii care se termină cu happy end prin căsătoria Christinei cu poliţistul Charlie, acesta, obsedat de elucidarea dilemei, se duce să caute la cimitirul animalelor ciinele ucis de sectanţi în prima ambuscadă şi înlocuit ulterior cu unul absolut similar luat de la hingheri, pe care Joey, copilul ciudat, pare a-l mai învia o dată după conflictul din peştera indiană. Dar în mormîntul ciinelui găseşte alt leş – s-a făcut o incurcătură la înmormîntare, aşa că problema rămîne şi mai confuză. Anticristul este printre noi? (aşa cum profeţea Grace). Această ambiguitate finală reprezintă singura variaţiune mai neprevăzută a unui roman de aventuri şi acţiune de o ternă monotonie de construcţie într-o „operă" aproape socialistă de propagandă ateist-ştiinţifică şi anticreştină.

Dear R. Koontz –
Ucigaşi în numele Domnului
(Ed. Nemira 1994)

Mihail GRĂMESCU

URSULA K. LE GUIN

SCIENCE - FICTION - ul ŞI VIITORUL

În februarie 1985, Muzeul Ştiinţei şi Industriei din Oregon m-a invitat la o masă rotundă pe tema „Fantasticul ştiinţific şi viitorul", următorul pasaj fiind ceea ce pregătisem eu pentru acea discuţie.

Ştim unde este viitorul. Este în faţa noastră. Corect? Se aşterne în faţa noastră – un mare viitor avem înainte – iar noi păşim încrezători spre el, cu fiecare început, cu fiecare an. Şi ştim şi unde este trecutul. În spatele nostru, nu? Aşa că trebuie să ne întoarcem ca să-l vedem, dar asta întrerupe progresul nostru spre viitor deci, nu prea ne place s-o facem.

Se pare că tribul Quechua din Anzi priveşte această chestiune puţin altfel. Ei consideră că *trecutul* fiind cunoscut, îl poţi vedea, este chiar sub nasul tău. Este mai curînd un mod de percepţie decît de acţiune, de conştientizare decît de progres. Şi totuşi ei sînt la fel de logici ca şi noi, dar gîndesc că viitorul se află în spate, chiar peste umăr. Viitorul este ceea ce *nu* vezi pînă nu te întorci şi tragi o ocheadă. Şi dup'aia, uneori, îţi spui că mai bine nu te uitai, pentru că ai întrezărit lucruri nu tocmai plăcute... Deci, în timp ce noi încercăm să civilizăm triburile andine ademenindu-le în lumea noastră, a progresului, poluării, a făţărniciei politice, a sateliţilor, ei, andinii, merg cu spatele uitîndu-se peste umăr să vadă încotro se îndreaptă.

Găsesc că asta este o atitudine inteligentă şi oportună. Măcar ne aduce aminte că vorba noastră „să mergem spre viitor, înainte", este o metaforă, o gîndire mitică, literal vorbind, poate chiar o amăgire, bazată pe temerile noastre de a nu deveni prea inactivi, receptivi, deschişi şi liniştiţi. Ticăitoarele noastre ceasuri ne fac să credem că noi am creat timpul, că noi îl controlăm. Potrivim orarul ceasului şi timpul se produce. Dar, de fapt, viitorul vine, sau este acolo, indiferent că noi vrem să-l întîlnim într-un supersonic cu propulsie nucleară, sau stînd pe vîrful unui munte şi privind cum pasc lamele. Dimineaţa vine fie că pui ceasul să sune, fie că nu.

Viitorul nu este un spaţiu oarecare. Este locul în care îmi imaginez o foarte variată lume ştiinţifico-fantastică, un imperiu întreg, ca în romanele şi filmele cu *Războiul spaţial* şi *Războiul stelelor* şi toată acea ramură a sf-ului care reduce tehnologiile doar la hi-tech. În asemenea ficţiuni spaţiul şi viitorul sînt sinonime: ele sînt un loc în care avem de gînd să ajungem, pe care avem de gînd să-l invadăm, colonizăm, exploatăm şi suburbanizăm.

Şi dacă ajungem într-un asemenea loc, n-ar fi imposibil să ne comportăm exact aşa. Sau am putea chiar cuceri acel spaţiu. Dar ar fi imposibil să cucerim viitorul, pentru că n-avem cum să ajungem la el. Viitorul este o parte a continuumului spaţiu-timp, de la care sîntem excluşi din cauza corpului fizic şi a stărilor obişnuite ale conştiinţei. Nici măcar nu putem vedea acest viitor. Cu excepţia scurtelor ocheade pe care le mai aruncăm peste umăr.

Cînd încercăm să facem o incursiune în necunoscut, tot ce putem vedea sînt propriile noastre gînduri despre viitor. Gîndurile şi visele, şi cele bune şi cele rele. Şi mi se pare mie că atunci cînd science-fiction-ul îşi împlineşte adevărata menire, exact cu visele jonglează. Nu cu „viitorul". Cînd începem să confundăm visele şi ideile noastre cu lumea non-vis, atunci e grav; e problematic să crezi că viitorul e ceva ce-ţi aparţine. În acest caz sucombăm într-o evaziune mentală şi science-fiction-ul nostru se transformă în megalomanie şi luăm ficţiunea drept predicţie, dar *Pentagonul* şi *Casa Albă* încep să creadă toate astea, iar noi devenim Credincioşi Adevăraţi cucerind viitorul.

Ca scriitor de science-fiction, prefer să stau cuminte vreme îndelungată, ca un Quechua, şi să mă uit la ceea ce este de fapt în faţa mea: pămîntul, din care venim cu toţii, şi stelele.

traducere şi adaptare
Oana DURICAN
Cenaclul "Sigma" - Piatra Neamţ

Mihail GRĂMESCU

Apocrifa după Maria

MARELE PREMIU LA CONCURSUL INIȚIAT DE LIVIU SURUGIU ȘI JURNALUL SF

Motto:
„Oricine va vorbi
împotriva Fiului Omului, va fi iertat (...)"
Matei 12.32

Versetul I. Toate cele trei opinii cu privire la destinul omenirii sînt tot atîtea manifestări ale aceluiași orgoliu brutal și stupid care caracterizează ființa umană – căci – fie a considera Istoria ca acționînd conform Legii Progresului către vîrful de spiritualitate și civilizație al epocii care a avut onoarea să aibă drept ultim produs geniul domniei tale,

fie a considera Istoria ca pe o înșiruire constantă de genii și nătărăi (și, evident, pentru a putea aprecia geniul, trebuie să-i fii cel puțin egal),

fie a considera Istoria ca pe o involuție de la culmile la care contemporanii nu mai au acces;

oricare dintre cele trei poziții vădește din partea „cugetătorului" o excelentă părere despre sine, ceea ce contravine în modul cel mai flagrant bunului simț;

și, sau geniul este veșnic însoțit de cea mai arogantă nesimțire, ceea ce mi se pare destul de ciudat a fi posibil, sau „realitatea despre evoluția Istoriei" nu poate fi stabilită nicicum de părerile diverșilor gînditori cu privire la ea, aceasta fiind una dintre antinomiile rațiunii, una dintre aporiile în fața cărora judecata trebuie să se suspende recunoscîndu-și neputința de a o soluționa, posibilele opinii existente fiind simple opinii subiective.

versetul II. Dacă Dumnezeu l-a plămădit pe om din humă
pentru suferință și întristare,
omul l-a plămădit pe Dumnezeu din Ideal
și din Vis
întru Perfecțiune,
opera omului vădindu-se astfel
superioară celei a Demiurgului.

versetul III. Blestemați fie vracii, popii, mincinoșii, „ghicitoarele", „vrăjitoarele", circarii, cei care se țigănesc și ceilalți șarlatani care au umplut în ultima vreme drumurile cu prorocirile lor înspăimîntătoare, delirate fonf întru spaima locuitorilor naivi ai cetății lumii acesteia. Eu am simțit întotdeauna nevoia de un adevăr întru care să știu exact atunci cînd sufăr, cine este cel pe care trebuie să-l blestem, iar atunci cînd mă bucur, cine este cel căruia trebuie să-i mulțumesc pentru asta. O, știu ce mi s-ar putea reproșa, și sînt perfect conștientă de mărunțimea trecerii mele pe aicea, dar nici nu mi-am dorit niciodată mai mult de la viață; însă soarta a făcut să mă lovesc (tocmai eu, nefericita) de o *fantomă* de care azi vorbește mai multă lume decît mi-aș fi putut imagina.

versetul IV. Ceea ce mi se pare cel mai de neînțeles este că aud din gura altora despre fapte și vorbe pe care cel alături de care am dus-o se zice că le-ar fi comis și rostit, fapte și vorbe de care îmi este peste putință a da mărturie; așa că stau și ascult uneori snoavele ce se toarnă despre nefericitul acela și mă întreb dacă eu și ei vorbim oare despre unul și același, fiindcă, cine știe? poate că lisusul lor este altul, ori poate că în Istorie sînt mai mulți lisuși, ori chiar, poate că fiecare viețuitor își are lisusul său.

versetul V. Oricum, eu păstrez în amintire mai mult impresii efemere decît realitate și certitudine despre un om oarecare, cu speranțele și deziluziile lui, despre tot soiul de gînduri bizare care-i bîntuiau și pe care le-am considerat, la vremea respectivă, drept curată mizantropie [1].

versetul VI. Astăzi însă se acordă o importanță atît de deplasată răposatului încît nu pot înțelege de ce întreaga liotă a popilor se chinuie să răspîndească pe seama lui felde fel de bazaconii, ferindu-se însă să pomenească fie și cel mai mărunt lucru despre obsesiile terifiante care l-au bîntuit în realitate și pe care eu le-am luat întotdeauna drept viziuni de om bolnav, însă despre care acum, cînd stau și mă gîndesc în urmă că dacă ar exista în ele fie și un dram de adevăr și dacă lumea imposibilă din mintea răposatului ar fi oglindit cît de cît adevărata față a lucrurilor, ar trebui în acest caz să întreprind ceva. Dar ce poate face o creatură ca mine? un viermel un simplu vierme...

versetul VII. Chiar de cînd ne-am cunoscut îmi urmărea fiecare gest cu atenție, suspectîndu-mă de ceva care la început nu am înțeles, interpretîndu-mi fiecare cuvînt, cerîndu-mi de fiecare dată să-i dezvălui sensul ascuns, zicea el, din fiecare mărunțiș, din fiecare prostie azvîrlită într-o doară, din fiecare fleac.

versetul VIII. Fiindcă era tînăr și frumos, nebun și sărac, l-am iubit. Faptul că se preocupa de artă și nu mai știu cine a spus o dată că ar fi un filozof în felul lui, îi conferea în ochii mei o aură tragică, prin care îl vedeam așa cum se vedea și el, în mintea lui tulbure - un soi de geniu neînțeles. Plecase cu ani în urmă „să cucerească lumea" cu un mănunchi de stilusuri și pensule și cu călimările de tuș colorate la cingătoare.

versetul IX. De obicei purta părul lung și se îmbrăca neîngrijit, fiindcă petrecea mai mult timp prin locurile unde se adunau oamenii să trăncănească decît cu lucrul și de aceea

versetul X. după o idilă scurtă în care mi-a deschis calea liberă spre viitor, m-a părăsit, iar în noaptea în care tata a observat – că nu mai aveam cum să mă ascund – după bătaia pe care mi-a tras-o, am fugit de-acasă în lume.

versetul XI. Ne-am reîntîlnit abia mult mai tîrziu, într-un oraș îndepărtat, într-o seară, cînd ieșeam să mă plimb, așa cum obișnuiau toți pe acolo, pe corsso – adică pe strada care trecea chiar pe lîngă ruinele Templului, pe treptele căruia, într-una din zile, l-am găsit plîngînd.

– Ce mai faci? l-am întrebat. Mai scrii? Mai pictezi? Mai filosofezi?

– Nu, mi-a răspuns el, suspinînd.

– Păcat, am spus. Aveai talent.

– Da, însă așa cum mi-ai menit tu la plecare, pe bună dreptate, de altfel, nu am făcut nimic cu arta și filozofia.

– Păcat, am repetat eu. Pictai și scriai, într-adevăr, minunat.

– Dar de ce ai spus atunci că nu o să fac nimic pe lumea asta? Ce te-a determinat să-mi spui asta?

– Nu mai țin minte dacă ți-am spus așa ceva, (și văzînd că dă din cap afirmativ, că da) iar dacă ți-am spus-o nu mai știu de ce. Poate fiindcă plecai și mă păruseai (și el dă din cap că nu). Atunci așa... simțeam eu că nu o să faci nimic și că o să se aleagă praful. Aveai talent... Dar lasă asta! Acum ce faci?

versetul XII. Încerc să pătrund Sensul. Esența.

– Nu o să faci nici o brînză nici cu chestia asta, i-am cobit eu imediat.

Nu știu de ce am făcut-o, dar am simțit că numai așa se poate întîmpla, și așa a și fost să fie.

– De ce crezi asta? m-a întrebat. Sînt chiar acum pe cale să prind un fir pe care ceilalți ce se vîntură prin viața asta nici nu își imaginează că poate exista așa ceva. Nimeni pe lume nu și-a mai dat seama de asta pînă acum.

– Și cine crezi tu că are nevoie de „descoperirea" asta a ta?

– Există lucruri teribilel s-a exaltat el, și îi sticleau ochii. Nici nu vă închipuiți voi! Este o conspirație a Tenebrelor. Vai, dacă ai putea înțelege. Soarta noastră, a tuturor, este manevrată din umbră de o putere ticăloasă. Ce crezi, o astfel de dezvăluire este și ea menită să moară sufocată de dezinteres?

– Da, cred că nu interesează pe nimeni faptul că tu ai înțeles sau nu ceva. Dacă povestea de care spui tu există cu adevărat, atunci cei ca mine, care nu știu nimic, nu au cum să priceapă ce vrei de la ei așa cum nu pricep nici eu, iar cei care știu ceva, știu pur și simplu, și deci nu îi interesează să afle nimic de la tine, care doar încerci să afli ceea ce ei deja cunosc.

versetul XIII. – Dar adevărul? s-a cramponat el.

- De talent, de adevăr și de toate celelalte fleacuri de genul ăsta după care tu te entuziasmezi mereu, nu are nimeni nevoie. Tu nu vezi că tocmai ele te strică și te pierd? am zis.

versetul XIV. Nu l-am spus niciodată că era copilul lui, dar el se purta frumos cu el, fiind convins că este beleaua cu care mă procopsisem de pe la vreunul dintre ibovnici.

versetul XV. Devenise, cu vremea, din ce în ce mai închis în sine, mai ursuz și mai suspicios.

– Este o conspirație internațională, iar povestea intrigilor rasiale este menită să ne îmbrobodească doar pe noi; pleava, fiindcă așa sîntem mai ușor de manipulat, dar pentru Ei nu există nici o diferență în acest sens. Sînt o mașină perfectă, și puțin le pasă lor de granițe, de graiuri, de... O mașină de făcut rău.

versetul XVI. Dar cum de ți-a venit ție ideea asta? l-am întrebat odată.

– Am avut o iluminație, mi-a răspuns el.

Îi sticleau ochii ca atunci, noaptea.

– Adică ai fost inspirat de zeu, care a vorbit cu tine?

– Dacă vrei poți să zici și așa. Sîntem ținuți într-o noapte atît de adîncă încît nu ne putem închipui că lumina ar mai putea proveni și de altundeva decît de afară. În realitate au existat însă cîteva etape: întîi m-au interesat visele și am înțeles că toată Istoria nu este decît o iluzie la fel de relativă ca și visele nopții. Atunci am văzut că Istoria se schimbă, la fel și realitatea, și așa cum există o trezire din somn, așa trebuie să fie și una din realitate, și cum de fiecare dată dincolo de somn există cîte cineva, altcineva decît subiectul viselor, și dincolo de Istorie trebuie să existe cineva, cineva care ne urmărește clipă de clipă, profitînd de greșelile noastre.

– Și cu ce scop crezi tu că ar face cineva una ca asta?

– Și pe mine m-a contrariat enigma mobilului care îi poate determina să piardă în mod diabolic atîta timp și muncă fără nici un profit aparent, dar cred că pînă la urmă tot l-am prins, și acum știu: ne fură IDEILE, gîndurile noastre, pentru care noi nu putem să le cerem nimic atunci cînd sîntem despuiați de ele în mod samavolnic, pînă nu ne mai rămîne nimic.

versetul XVII. – În porcăria asta de clepsidră, Viitorul fură Prezentul prin mîneca de scamator de bîlci a Trecutului. Este suficient să emiți o chestie nouă, de care să nu mai fi auzit nimeni pînă la tine, și chiar a doua zi o vei descoperi, ca din întîmplare, în paginile unei bucoavne îngălbenite și roase de cari, sau va veni cine știe ce solomonar de prin Tibet, sau de mai știu eu unde, să o propovăduiască drept miezul mutimilenar al religiei lor pocite. Vrei să facem o probă? Încearcă! Inventează ceva, nu contează ce, dar ceva important, de valoare, și vei vedea de cît de puțin timp are nevoie invenția ta pentru a te aștepta în cel mai apropiat viitor, cu nenumărate confirmări de autenticitate din partea unei armate de șmecheri care să-ți garanteze că, de fapt, se știe de cînd e lumea, de parcă liota aia de eruditi nu a așteptat toată viața lor decît să emiți tu „revoluția" pentru ca ei să-ți și dea peste nas cu banalitatea ei anodină de care, totuși, dacă tu nu ai fi emis-o, el nu ar fi pomenit nimic, niciodată, nimănui.

versetul XVIII. Sînt multe lucruri care ne distrag de la a sesiza evidența expusă. Există tot felul de unelte puse special în calea noastră pentru a ne dezorienta și bulversa. Opiniile noastre sînt manipulate atent; ne sînt oferite tot soiul de distracții stupide, ne sînt tăinuite „disparițiile" celor ce contravin „direcției generale", adică a tuturor celor care au reușit să descopere cîte ceva,

[1] *Aici, pentru prima dată în mod flagrant, se poate constata caracterul contestabil al textului, aspectul anacronic și compilat evident, pentru orice specialist, încă de la primele pagini și care îl pune, astfel, sub semnul celei mai legitime îndoieli. (nota copistului).*

primejduind secretele conspirației, ne sînt recomandate fel de fel de jocuri și sporturi abrutizante și fără noimă care să ne ascundă tîlcul, îndepărtîndu-ne de el, ca să ne pierdem timpul, banii, femeile, sufletele...

versetul XIX. – Dar există și indicii: jocurile cele mai profunde pe care nu avem niciodată vremea necesară pentru a le pătrunde noima, ars conjectandi, maieutica... și apoi mai sînt și ceilalți... celelalte... civilizații...

versetul XX. Și peste tot iscoadele lor, terifiantele lor iscoade: mama care nu mi-e mamă, fratele care nu mi-e frate... mult timp te-am suspectat și pe tine că ai fi tot o iscoadă a lor, însă iscoadele își au avantajele lor, iar tu nu ești decît o biată unealtă, nevinovată dar primejdioasă; ai fost desemnată, se vede treaba, să-mi fii parteneră, dar ești doar un obiect în mîna lor. Acum sînt sigur că nu ești rău intenționată, că nu ești vîndută lor (deși, pentru tine poate că ar fi fost mai bine să fii); ești doar o ignorantă, menită și emisă probabil cu unicul rol de a mă „stimula sentimental", de a mă îndrăgosti de tine, fiindcă iubirea este o slăbiciune de care Ei pot profita.

versetul XXI. Prinsă o clipă în joc, l-am întrebat:

– Și crezi că au Ei atîtea iscoade încît să ne poată controla pe toți? Fiecare om cîte iscoade poate duce în circă? Oare nu ar trebui atunci ca pe lume să fie mai multe iscoade decît oameni ca tot omul?

Raționamentul lui nu putea fi decît absurd și, mai apoi, cine să stea să își facă atîtea griji cu niște viermi ca noi și ce sens ar avea să își facă probleme cînd cu un număr mult mai mic de paznici ar putea transforma tot Pămîntul într-o închisoare fără scăpare, sau ar putea să ne stîrpească de pe fața lumii, dacă ar avea chef.

– Te înșeli, mi-a zis. Pînă și fiecare fir de păr ne este numărat. Iar pentru a ne urmări și controla nu este nevoie de atît de mulți „ochi" cîți ai tu impresia, și apoi, trebuie să ții cont și de faptul că unii dintre ei sînt iscoade voluntare, dar că mai sînt și alții, probabil cei mai mulți, care fac asta involuntar: unii cu posturi în schemă, alții fără, ușor de identificat unii de alții prin pozițiile privilegiate ale celor dintîi, care răspîndesc și o anumită ideologie, diverse păreri derutante, apărînd în ochii celorlalți drept exemple demne de urmat, „învingători", de care aude toată lumea, pe cînd cei fără post în schemă își fîrîie viața de azi pe mîine, mizerabili, mișunînd peste tot, purtîndu-și fără glorie zdrențele și ghiorăitul de mațe, fără a avea măcar un acoperiș deasupra capetelor. Vulpile au vizioni – fiul omului nu are unde să se ascundă... Ar mai fi un criteriu, poate, și modul în care se încălzesc, sau anumite piese specifice de inventar... Dar în afară de cei albi sau negri – în schemă sau fără post, mai există o categorie: posturile „cu dispensă", așa cum este cazul meu – genul celor care nu pot răzbi la lumină, cei ale căror idei sînt captate, prelucrate, valorificate, dar al căror joc al vieții este mereu sabotat în mod discret, e adevărat, dar eficient, diabolic de eficient. Astfel, sîntem tolerați de a beneficia de oarecari avantaje pe lîngă un post în schemă, fără a fi niciodată incluși cu adevărat în vre-o schemă, dispensați doar pentru o unitate precisă, conform unui program unic de activitate, pentru „perioada de recoltare", pentru ca, după ce se colectează „mierea" de care dispunem să putem fi eliminați în modul cel mai eficient și economic din ecuație, pentru că, în afara relicvelor dulci, din noi nu trebuie să rămînă nimic altceva în Istorie. Acesta este motivul pentru care nu am putut să mă afirm nici cu arta, nici cu filozofia, fiindcă în ochii lor talentul nu are nici o valoare, și eu nu trebuie să las în urmă nici un semn din care să răzbească la lumină, mai tîrziu, adevărul pe care cu atîta trudă l-am găsit și pe care, fusese calculat, trebuia să-l găsesc, nu puteam fi împiedicat de la asta. Da, celor ca mine, da, într-adevăr, ne sînt create chiar și cadre artificiale în care să ne zbatem existența pe perioada de „jumulit" printre simulatoarele unor decoruri artificiale, fiindcă pentru mine și pentru cei ca mine își pierd iscoadele vremea, pentru cei de teapa mea își vădesc ele eficiența... economică, pentru mine își pun mintea la contribuție cum să ne și mulgă bine, contracarîndu-ne în același timp cît mai eficient. Ceilalți, turma, este condusă doar de legile precise ale societăților și materiei superior organizate supunîndu-se calculelor simple ale statisticii, în vreme ce eu reprezint un egal al Dumnezeului – al Celui Rău – Prințul Lumii – dar eu răzvrătit: Principiul Dezordinii.

versetul XXII. Trăim prin lucrurile din jurul nostru. Fără ele, noi nu reprezentăm nimic: simple umbre rătăcitoare, visul viselor ce ne bîntuie.

versetul XXIII. Fiind într-o seară la cei ce își zicea „fratele său", ei se confruntau, în vreme ce noi, femeile, mîncam fructe dintr-o tavă de argint. Discuția s-a aprins și atunci fratele a spus:

– În țara asta nu se moare de foame, și chiar cel de pe urmă om are un loc unde să poată pune capul atunci cînd este obosit. Numai că oamenii sînt leneși, mai leneși decît prin alte părți, și de aceea este atîta sărăcie.

– Și cam ce crezi tu că ar trebui să facă oamenii ăștia ca să nu mai fie „leneși"?

– Să trudească și să se îmbogățească.

– Ești un mincinos și un prefăcut. Chiar dacă sclavii ar munci zi și noapte tot nu ar reuși nici măcar să își acopere

nevoile lor amărîte, darămite să se mai și îmbogățească, și asta se petrece peste tot sub soare, nu numai aici. Există unii care pretind că la noi este mai rău, dar că în Imperiu este altceva; există alții care pretind că la noi ar fi mai bine, dar adevărul este că peste tot este la fel.

versetul XXIV. Noaptea, tîrziu, cînd am plecat clătinîndu-ne și lui îi era foarte rău, mi-a destăinuit în șoaptă că i se revelase, abia acum după atîta amar de vreme, că și fratele lui este o iscoadă.

– Ar fi trebuit să îmi dau seama, dar sentimentul m-a orbit. Însă face parte și el din conspirație. Are o casă numai a lui, refuză adevărul mizeriei generale, ba mai încearcă, în mod ipocrit să mă convingă, tocmai pe mine, că oricine poate beneficia de aceste minunate daruri fără nici o servitute specială.

– În curînd poate că le vei avea și tu, i-am spus.

– Nu cred, dar dacă se va întîmpla totuși precum spui, acesta va fi semnalul cert că am fost inclus în... Clan, cu sau fără știrea mea.

Își spiona fratele și, mult mai tîrziu, cînd într-o seară acesta era foarte grăbit dar a evitat să ne dezvăluie unde se duce, Iisus mi-a furișat o căutătură iute ce voia a spune: „Ei, vezi! Ți-am spus eu!"

versetul XXV. Era un maniac, nu am nici o îndoială de asta, și era pornit să-i suspecteze pe toți.

– Chiar și mamă-mea este o iscoadă. O urmăresc de mult și am observat tot: are casă, serbează pe ascuns sărbătorile rituale, pleacă discret la întîlnirile lor secrete: face parte din conspirație.

versetul XXVI. – Toate lucrurile care mă înconjoară sînt străine, nimic nu-mi aparține pe lumea asta. Trăiesc de parcă nu s-ar aștepta decît să-mi joc rolul și să fiu șters pentru totdeauna din Istorie, iar cînd eu nu voi mai fi, în urma mea nu va mai rămîne nimic de la mine, decît, poate, amintirea ta. Să dai cont de ea, așa cum trebuie, Maria, cu cinste și sinceritate. Măcar tu să nu mă trădezi!

Și lăcrăma, scrîșnind.

versetul XXVII. – Oriîncotro mă întorc, mă izbesc de aceeași veșnică vulgaritate, brutalitate și stupizenie, aureolate de trufia fadă a chiar acestor cusururi jalnice ale caracterelor. „Dar frumosul, esteticul?" mă vei întreba tu. Și viermii își au frumosul lor, probabil, fiindcă frumosul este relativ, nu? dar asta nu îi împiedică să fie cele mai vulgare, brutale și stupide ființe. Însă lucrul care mă agasează cel mai tare este faptul că mă surprind și pe mine, tot mai frecvent, în aceste ipostaze penibile. Ca într-o capcană din care nu este ieșire, lumea e concepută ca, ființînd întrînsa, să fii așa și să nu poți fi altfel. Ori, așa stînd lucrurile, criticăm, ne batem joc de zgîrcenie ori de lașitate, ori de alte găunășenii mărunte, în vreme ce noi înșine suferim de esențe – toate chestiile pe care le blamăm cu atîta pompă fiind fleacuri în comparație cu adevăratele boli care ne rod.

versetul XXVIII. – TRĂIM PRIN LUCRURILE CARE NE APARȚIN. NOI NU SÎNTEM NIMIC. ȘI DRAMA ESTE CĂ EU NU AM NIMIC. AȘTEPT NUMAI SĂ-MI VINĂ SOROCUL SĂ DISPAR.

NOI NU TRĂIM PENTRU PREZENT, CI PENTRU VIITOR, ȘI NIMIC DIN CEEA CE AM NU MI-A FOST DAT DECÎT ÎN FOLOSINȚĂ.

versetul XXIX. A luptat toată viața cu imposibilul, încercînd să se afirme, să spargă oul de fier al veșnicelor lui nereușite, și atmosfera în care s-a zbătut inutil l-a creat impresia că este împiedicat de cineva să se manifeste.

A fost condamnat pentru crima de lesse majestatis și a fost crucificat ca un tîhar oarecare. „Istoria nu va auzi niciodată despre el", mi-am spus, dar iată că tot felul de tipi suspecți vorbesc astăzi despre el ca despre un simbol, ca de o minune ori ca de un fel de zeu.

versetul XXX. – Cînd eram copil, într-o noapte, m-am gîndit că, dacă diavolul ar exista, precum cred babele, și ar veni la mine să-mi ceară oarece în schimbul sufletului, eu nu i-aș cere alta decît să mă facă mai presus de el în Istorie și pe lume. Iaca: aspirații și cereri copilărești, dar stau și mă gîndesc: dacă Diavolul chiar m-a ispitit atunci și a primit propunerea aia stupidă? Pentru mintea lui ce o fi însemnînd *mai presus de el?*

versetul XXXI. – Teama nu e de prezent, ci de viitor, însă mie nu mi-e teamă de ziua cea de mîine, și trăiesc egal cu ea; viitorul se teme de mine, iar eu sînt liber ca pasărea cerului și mi-e sufletul curat.

versetul XXXII. – Poate că, de fapt, sînt un călător, dar nu prin întinsul lumii, ci prin timpul care o măsoară, și de aceea știu și înțeleg toate acestea, dar așa cum nu este aducere aminte de cele ce au fost, nu va fi aducere aminte nici de cele ce vor veni, în clipa prezentă.

versetul XXXIII. – Vei scrie o carte, după ce nu voi mai fi eu, Maria, să stea mărturie de mine. Învață să scrii și să te exprimi așa cum se exprimă cei ce vînd povești pentru lume pe la colțurile străzilor, așa încît să poți da seama de cele ce le-ai cunoscut; și dacă Mesajul tău va ajunge la lumina Istoriei, el va fi semnul MEU.

A ta este misiunea cea mare, MARIA!

Să fie cartea ta ca o istorie imaginată, despre cineva care nu există. Asta îmi este șansa de a vorbi, de dincolo de moarte, ca un erou al unei povești, iar nu ca OM, cum sînt.

"(...) Mihail Grămescu este astăzi autorul a peste o sută de povestiri ştiinţifico-fantastice, cîteva dintre ale adevărate capodopere.

Căruţa timpului, Înfrigurare, Anomia, U-gresiunea, Nike, Umbra tigrului, Săritorii în gol, Cîntecul libelulelor (publicată şi în revista franceză Antares), Apocrifa de la Maria - mai toate scrise în ultimii 5-6 ani - îl situează pe Mihail Grămescu în fruntea scriitorilor români de anticipaţie ai timpului nostru."

Alexandru Mironov - prezentare în antologia Povestiri despre invenţiile mileniului III - Editura Ştiinţifică şi Enciclopedică - Bucureşti 1986

Cătălin Ionescu

ASPECTE ALE RELATIILOR BOOLEENE DINTRE FANTASTIC ŞI SCIENCE FICTION

PRO DOMO

În logica bivalentă (algebra lui Boole), o propoziţie poate fi adevărată sau falsă. Nu există - aparent - cale de mijloc. Şi acesta este motivul pentru care, în general, o acţiune de intenţie de gen critică literară - autorul mărturiseşte că nu vede cum ar putea cataloga altminteri rîndurile care vor urma - respinge cu indignare orice încercare de matematicizare a problemei.

Totuşi, studiind puţin algebra booleană, am putea avea anumite surprize. Pentru că, în mulţimea propoziţiilor - definite în sens matematic - există nu numai adevăruri sau falsuri. Ci mult mai multe aspecte. Există, de pildă, propoziţii care sînt totdeauna adevărate, numite *legi logice sau tautologii.* Există, desigur, propoziţii care sînt totdeauna false, numite *contradicţii.* Există însă şi propoziţii care sînt adevărate cel puţin în anumite condiţii, numite *propoziţii realizabile*.

Or, plecînd de la acest context, deja datele problemei se schimbă. Pentru că *sensul strict matematic* se poate aşadar transmuta în *sens non-matematic* (*prin sens non-matematic, înţelegînd în acest material sensul literar Na*), existînd în acest scop toate premizele. Literatura, de exemplu, este o propoziţie întotdeauna adevărată, în sensul său literar, pentru că, la urma urmei, literatura este o consecinţă directă a Creaţiei, care la rîndu-i, nu poate fi decît adevărată.

Desigur, literatura conţine şi propria sa contradicţie, beletrictica, de pildă, fiind în fond falsă - totuşi acest lucru nu o împiedică să existe cu adevărat. Probabil că în momentul acesta unui calculator electronic i se face lehamite de raţionamentul acesta fără noimă (din punctul său logic de vedere) şi afişează indignat un mesaj de eroare.

Noi însă, suntem abia la început.

INTRODUCERE NON-MATEMATICĂ

Există extrem de puţine studii care alătură, dintr-un motiv sau altul, fantasticul cu SF-ul.

Motivul, în general, este lesne de înţeles. Fantasticul este considerat de critica literară ca fiind literatură, iar SF-ul, nu, disprețul, mascat sau nu al criticii faţă de Science-Fiction transparînd extrem de clar prin această catalogare. Mai mult, dacă de obicei SF-ul pur şi simplu nu există, atunci cînd totuşi există este responsabil de multe lucruri. Spre exemplu, *Dan Stanca* în *SF-ul ca diversiune*, apărut în suplimentul ziarului *COTIDIANUL*, intitulat *Litere, Arte & Idei, numărul 119 din 6 septembrie 1993,* nu numai că nu acceptă nici o valenţă benefică Science-Fiction-ului, ci îl consideră şi inamicul declarat al fantasticului, fiind totodată vîrful de lance al propagandei de tip *"revoluţie culturală"* comunistă.

O replică ulterioară, apărută tot în paginile aceluiaşi supliment (numărul 135 din 10 ianuarie 1994) semnată de *RADU VOINESCU* încearcă să tempereze focul mistuitor al disputei, îndemnînd mai degrabă la cumpătare, pentru că orice catalogare de tip absolut, mai ales în domeniul literar, este mai degrabă relativă, ţinînd de context, astfel încît, deşi, în principiu, fantasticul aparţine elitei literare şi SF-ul marginii sale, acesta este un adevăr discutabil, născut mai degrabă din raţiuni metodologice, decît din experienţa practică. Autorul acestor rînduri a încercat deja o punere în balanţă a celor două articole *(Jurnalul SF numărul 59, "SF-ul între a nu fi şi a fi relativ". N.a.),* dar acum vom încerca o altă structură de abordare.

Şi am amintit de aceste două articole, pentru că ele par simptomatice pentru critica românească a anilor '90 raportate la fantastic şi Science-Fiction. Pe de altă parte, materialele critice, aflî la adresa SF-ului, care încearcă să-şi creeze un aparat critic din interior (dar fără prea mult succes, de altfel), cît şi la adresa fantasticului (care înainte de 1989 era un gen aproape ignorat), nu sînt defel abundente - pentru a folosi un mic eufemism. În ceea ce priveşte fantasticul de pildă, editurile continuă să fie mai degrabă atrase de "sonoritatea" unor nume (Mircea Eliade, de exemplu), decît de încercări serioase de antologări ale genului. Mai mult, după 1989, opera lui Eliade a fost tipărită cu febrilitate de diverse edituri fantomă, mai trist fiind faptul că pînă şi personalităţi de talia lui Mircea Handoca s-au lăsat atrase de mirajul tulbure al ignorării nu numai a copyright-ului, ci chiar a integrităţii fireşti a manuscriselor şi volumelor, doar Editura Humanitas reuşind să impună ţinuta necesară operelor lui Eliade.

Intenţia rîndurilor de faţă nu este de a prezenta un studiu critic comparativ, ci un model posibil, pentru viitoare studii de esenţă, căutînd, din acest punct de vedere, să se situeze pe o perspectivă cît mai largă asupra relaţiei în cauză.

INTRODUCERE MATEMATICĂ

Se demonstrează că numărul funcţiilor booleene distincte, de două nedeterminate, într-o logică bivalentă, este egal cu 2 la puterea 2, la puterea 2, adică cu 16.

Ceea ce înseamnă, într-o traducere aproximativă în româneşte, că o funcţie de două nedeterminate, f(x,y), unde x şi y considerăm a fi fantasticul şi SF-ul, poate avea maxim 16 variante de existenţă. Valorile fantasticului (alăturat simbolului x) şi SF-ului (alăturat simbolului y) pot fi, în diferite combinaţii, adevărate sau neadevărate.

Desigur, nu ne vom ocupa de toate cele 16 funcţii posibile, pentru că nu toate prezintă interes în dezvoltarea propusă. Totuşi, cu titlu informativ, tabelul complet al celor 16 funcţii este cel prezentat mai jos.

x	y	f1	f2	f3	f4	f5	f6	f7	f8	f9	f10	f11	f12	f13	f14	f15	f16
1	1	1	1	1	1	0	1	1	0	1	0	0	1	0	0	0	0
1	0	1	1	1	0	1	1	0	1	0	1	0	0	1	0	0	0
0	1	1	1	0	1	1	0	1	1	0	0	1	0	0	1	0	0
0	0	1	0	1	1	1	0	0	0	1	1	1	0	0	0	1	0

FUNCŢII BOOLEENE

În tabelul prezentat mai sus s-a făcut următoarea convenţie: valoarea 1 s-a asociat stării de adevăr a funcţiei respective, valoarea 0 stării de falsitate.

Funcţia f1 coincide cu legea logică (tautologia), fiind adevărată oricare ar fi valorile luate de nederminatele x sau y. În mod asemănător, funcţia f16 este negaţia legii logice f1, fiind numită contradicţie.

Din punct de vedere non-matematic, cele două legi sînt expresia unei situaţii extremiste: tautologia susţine adevărul absolut, concomitent al fantasticului şi al SF-ului, indiferent dacă ele există sau nu, iar contradicţia le anulează în aceleaşi condiţii, odată cu, am fi poate tentaţi să remarcăm, întreaga literatură. Funcţiile f1 şi f16 nu interesează modelul nostru non-matematic, pentru că nu face practic nici o legătură între cele două nedeterminate, şi nici cu evoluţia lor posibilă.

De asemenea, nu suntem interesaţi de funcţiile f6 şi f7, pe care le putem numi "partizane", pentru că ele nu fac altceva decît să reflecte evoluţia uneia din cele două nedeterminate. Funcţia f6 nu ia practic în considerare decît fantasticul, şi f7 numai science-fiction-ul. Evoluţiile de acest tip nu pot pune în evidenţă nici un fel de conexiuni între cele două genuri. Funcţia f6 se poate asocia, din anumite puncte de vedere, poziţiei lui Dan Stanca, cu menţiunea că funcţia nu conţine punctul de vedere complet, prin care SF-ul nu numai că nu există, ci este însăşi "antivaloarea". O poziţie asemănătoare, situată însă de partea cealaltă a baricadei, şi practicată din nefericire de mulţi adepţi ai SF-ului, o reprezintă admiterea singulară a existenţei SF-ului şi atît, adică funcţia f7.

Nu vom discuta nici funcţiile f10 şi f11, care sînt negaţiile funcţiilor f7 şi respectiv f6. Nu ne interesează demonstraţiile de tip negativist, în care contează doar falsitatea (non-valoarea).

Funcţia "Şi" are proprietăţile funcţiei f12. Funcţia nu admite ca adevărată asocierea fantasticului şi Science-Fiction-ului decît în momentul cînd amîndouă sînt adevărate. Ceea ce este un punct de vedere non-matematic interesant, ducînd la concluzia că fantasticul nu poate exista fără SF şi SF-ul nu poate exista fără fantastic.

Mergînd puţin pe firul acestei funcţii, am fi tentaţi să remarcăm o neconcordanţă: fantasticul a apărut odată cu literatura, dar Science-Fiction-ul este o creaţie a secolului XX. Numai că, prin această prismă, înţelegem punctele de vedere ale unor exegeţi ai genului care caută începuturile SF-ului cu mult înainte de Hugo Gernsback, trecînd şi peste precursorii Jules Verne sau Herbert George Wells şi ajungînd la Lucian din Samosata; oare într-adevăr literatura are nevoie, în afară de propria valoare şi de o anumită istorie literară? Curios, ar fi posibil ca răspunsul la această întrebare să fie conţinut tot în funcţia "Şi".

Funcţia "Şi" - o funcţie în felul ei rezonabilă şi cuminte - arată în fond că dacă sîntem tentaţi să considerăm SF-ul a fi literatură, atunci, în mod normal el face parte din întreg, cu absolut aceleaşi "drepturi" ca orice altă parte a întregului.

Un întreg care, la rîndu-i, deposedat de oricare din părţile lui se alterează, devine fals.

Sau, altfel spus, adevărata literatură nu poate fi "bucătăţită" şi, în consecinţă, nici catalogată. Este, pur şi simplu. Altminteri nu este.

Funcţia "SAU" are proprietăţile funcţiei f2. Deşi, la prima vedere, pare a fi negaţia funcţiei "Şi", nu este.

Funcţia "SAU" admite asocierea fantasticului şi

Science-Fiction-ului, cu condiția ca cel puțin una dintre nedeterminate să fie adevărate. Deci atît fantasticul cît și SF-ul sînt, dacă sînt (dacă au valoare). Mai mult, cele două nedeterminate sînt, într-un anume sens, complementare, avînd capacitatea de a se completa valoric una pe cealaltă, de a-și transfera sevă literară una alteia.

Din nefericire, funcția "SAU" nu este, în general, luată în considerare de critica mainstream, pentru simplul motiv că nu admite că în lipsa fantasticului Science-Fiction-ul poate conferi valoare literară. Și asta în ciuda existenței și altor puncte de vedere, care consideră SF-ul drept fantasticul secolului XX. Prin această prismă apare necesară existența unor subgenuri SF cum ar fi "Heroic-Fantasy" sau, de ce nu, "Horror", care apelează, cîteodată implicit, alteori în mod direct, la mituri și imagini arhetipale.

S-ar putea obiecta că fantasticul nu permite căderi. Totuși, prozele scrise în secolele XVIII sau XIX, nu sînt, toate, la nivelul celor actuale, pentru că și capacitatea omenirii de a căuta și a vedea dincolo de "fisurile în real" s-a modificat. Mai mult, există și puncte de vedere mult mai pertinente, Ioan Petru Culianu, de pildă, considera că formula romanului Science-Fiction este singurul mod de a face metafizică în lumea contemporană.

Pe undeva concluziile generate ale funcției "SAU" sunt asemănătoare cu cele ale funcției "ȘI": literatura există ca atare în urma existenței propriei sale valori, care la rîndu-i există în sine, nu prin catalogări sau delimitări; valoarea ține de opera literară, nu de presupusul domeniu de apartenență al acesteia.

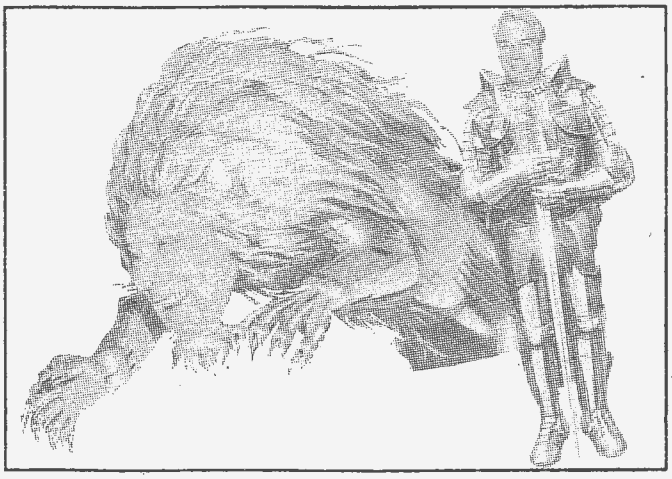

Funcția "NUMAI" a lui Schaffer are proprietățile funcției f5 și prezintă o altă trăsătură inedită.

Fantasticul și Science-Fiction-ul sînt considerate a fi practic incompatibile, alăturarea celor două adevăruri ducînd la falsitate, în schimb valoarea fiecăreia în parte rămîne nealterată. Dar punctul cu adevărat ciudat este că lipsa atît a fantasticului, cît și a Science-Fiction-ului este considerată adevărată, adică este practic preferată existenței lor împreunate.

Nu cunoaștem vreo transpunere practică a acestei proprietăți atît de incompatibile dintre fantastic și SF, pentru că nici un critic nu pare să fi împins atît de departe, în această extremă, incompatibilitatea celor două nedeterminate, acordînd totodată credit fiecăruia în parte, dar neadmițînd sub nici o formă alăturarea lor, preferînd, în locul dublei valori, distrugerea atît a fantasticului cît și a Science-Fiction-ului. Nici admiratorii înfocați (și extremiști) ai fiecăruia din cele două genuri nu merg pînă la a prefera aneantizarea genului preferat pentru că și alt gen este valoros.

Funcția "NUMAI" pare a fi, din punct de vedere literar, expresia clasică a demenței.

Funcția "SAU EXCLUSIV" are proprietățile funcției f8. Fantasticul și Science-Fiction-ul sînt acum în cadrul normal de incompatibilitate, neadmițîndu-se existența lor simultană, dar nici falsitatea lor simultană.

Funcția "SAU EXCLUSIV" nu este interesată de coexistența literară a mai multor genuri. Fantasticul elimină science-fiction-ul și viceversa.

Din nefericire, funcția "SAU EXCLUSIV" caracterizează un mare număr de iubitori ai ambelor genuri, fără ca ei să fie conștienți de poziția pe care se situează, care a alunecat de pe pozițiile "partizane" ale funcțiilor f6 și f7, devenind iubitori "exclusiviști" ai fantasticului sau Science-Fiction-ului. Iar faptul cu adevărat grav este că mulți dintre consumatorii de fantastic se autoconsideră de tipul 'intelectual', promovînd însă aceeași concepție simplistă și exclusivă cu un copil care, fascinat de universul lui Jules Verne nu înțelege de ce cei mari se tot fălesc cu cărțile lui Mircea Eliade, expuse cu cinste pe rafturile bibliotecii, ca un barem neștiut de "SAU EXCLUSIV".

Funcția "IMPLICĂ" are proprietățile funcției f4. Sensul este puțin alterat față de cel non-matematic pentru că în acest caz funcția "IMPLICĂ" consideră că fantasticul este de fapt Science Fiction.

Trecînd peste paradoxul acestei situații - care ar ridica în picioare tribune întregi de fani ai "Generației Star Trek" - funcția "IMPLICĂ" pune extrem de pertinent ideea unei continuități între fantastic și Science-Fiction, chiar dacă aparent se neagă însuși fantasticul.

O situație mai apropiată de firesc o constituie funcția f3, pe care am putea-o denumi "ANTI-IMPLICARE" (atenție, nu este vorba de negația funcții "IMPLICARE"), care schimbă pur și simplu termenii implicării, considerînd că Science Fiction-ul este, în fond, fantastic.

Din nefericire pentru situația non-matematică, cele două funcții consideră adevărată și dubla falsitate a nedeterminatelor, adică preferă absența atît a fantasticului cît și a science-fiction-ului. Totodată, funcția "IMPLICĂ" nu rezolvă în nici un fel caracterul relației fantastic - Science-Fiction, nefăcînd altceva decît să mute ponderea într-o parte sau în alta, complet, sau, și mai ciudat, să prefere non-existența nici uneia din părți. Pare a fi mai degrabă un raționament de tipul struțului și al ascunderii capului în nisip.

ALTE CONSIDERENTE MATEMATICE

Nu ne-am ocupat de toate cele 16 funcții posibile ale relației Fantastic - Science-Fiction, pentru că multe dintre aceste modele matematice nu au acoperire firească în problematica acestei relații atît de controversate.

Funcția f9 definește conectorul "ESTE ECHIVALENT CU" și nu admite decît existența și non-existența concomitentă a fantasticului și Science-Fiction-ului, putînd fi privită mai degrabă ca o curiozitate, ca un efect al existenței celor două nedeterminate.

Funcțiile f13 și f14 nu acceptă sub nici o formă nici o apropiere între fantastic și respectiv Science-Fiction, fiind o formă de "partizanat" împinsă la extrem, negînd propria valoare a fantasticului sau a SF-ului, dacă acestea se alătură valorii celuilalt. Funcțiile sunt corespondente matematice ale aberațiilor de tip "puritate" valorică, sau dacă preferați, "puritate etnică".

În sfîrșit, funcția f15 (denumită și funcția "NICI" a lui Pierce) este o altă expresie a respingerii absolute, a rebelismului fără cauză, neadmițînd ca adevărată decît absența totală atît a unei variabile, cît și a celeilalte. Aproape că am fi tentați să spunem că domnul Pierce trebuie să fi fost nihilist, anarhist sau poate chiar comunist...

CONSIDERENTE NON-MATEMATICE

Desigur, terenul din jurul relației dintre fantastic și SF este aproape viran.

Și aceasta nu numai din lipsa unor studii coerente, care să poată privi în adîncime ambele genuri, atît de vaste, fiecare în parte, cît și din lipsa unei apropieri, mai ales din partea fantasticului - considerat de obicei deasupra SF-ului - de acesta din urmă. Ironia soartei face însă ca scriitorii de SF să fi cochetat de multe ori cu fantasticul - și o superbă dovadă în sensul acesta o constituie volumul "Liniștea universului", semnat de Gianfranco de Turris, și apărut în variantă românească în colecția SF a Editurii Nemira.

Pe de altă parte însă, nici autorii de fantastic nu au ignorat, în totalitate, genul SF. Și pentru a nu aminti de regretatul Vladimir Colin, vom prezenta un alt exemplu de marcă. Mircea Eliade scria la 22 decembrie 1961 în Jurnal: "Am sfîrșit, de cîteva zile, lectura cărții *The City And The Stars*, de Arthur C. Clarke. N-am putut niciodată să citesc un roman de Science-Fiction, dar mi s-a părut că trebuie să-l citesc pe acesta, pentru că este o capodoperă."

În ceea ce privește disputele teoretice, din punct de vedere filozofic, pe hîrtie, sînt desigur preferabile soluțiile tari, de gen Dan Stanca. Totuși, de multe ori soluțiile tari par a fi luate pe sus de propriul val pe care l-au stîrnit, autoambalîndu-se în niște argumente care nu sînt privite din mai multe puncte de vedere. De exemplu, a lua în considerare doar latura "propagandistă" a SF-ului, considerîndu-l vîrful de lance al totalitarismului și ateismului, nu este o opinie extrem de corectă, pentru că nu se poate demonstra că SF-ul este un produs al totalitarismului, ci a fost doar anexat de acesta, așa cum a fost anexată orice altă parte a culturii care se considera că-i poate fi de ajutor, în acest caz alterîndu-i-se, mai mult sau mai puțin, conținutul.

Pe de altă parte, s-a demonstrat că și comunismul a făcut apel la mituri, în aberațiile sale despre omul nou și societatea viitoare; iar antologiile de proză fantastice apărute la noi prin anii '70 făceau cel puțin o trimitere, două într-o prefață stufoasă la acele epoci rău-famate ale obscurantismului și credințelor religioase...

ÎN LOC DE CONCLUZIE SUBIECTIVĂ

Autorul acestor rînduri consideră că problema principală a relației fantastic - SF stă în natura deosebită a fantasticului de a apela în mod direct la mituri și arhetipuri, în timp ce accesarea acestora de către SF este cel mult indirectă (multe opinii susținînd însă inexistența acestei legături), astfel încît SF-ul este - aparent - mai sărac în astfel de imagini.

Desigur, problematica mitică a relației fantastic - SF depășește cu mult intențiile modeste ale rîndurilor de față. Dorim însă să subliniem un lucru.

În mod cert și principial, fantasticul are vechimea artei umane, pe cînd Science-Fiction-ul ține totuși de tehnologia epocii contemporane, și fără nici o îndoială, fantasticul, chiar dacă "fisurează" realul, ține într-un anume sens de esența secretă a artei. Dar, la rîndu-i, Science-Fiction-ul, fiind interesat în problematica umană a impactului cu viitorul, este și el literatură, adică artă.

Și poate că, pe termen lung, a alătura fantasticul de Science-Fiction este o mare prostie. Numai că, în fond, arta umană este cu totul altceva decît o riguroasă analiză logică de tip boolean, a unor genuri sau subgenuri. Pentru că, în primul rînd, ceea ce contează este valoarea artistică. Și dacă sîntem de acord că valoarea este ceea ce contează atunci cînd discutăm de literatură, atunci din acest punct de vedere discuțiile despre genuri, limite și încadrări devin sterile. Și, mai departe, apare foarte clară ideea că atîta vreme cît fantasticul și SF-ul se mențin pe coordonatele valorii, restul, adică dispute de gen "supremație" este, așa cum ar spune Boole, fals, adică zero.

Sau măcar așa ar trebui să fie.

Acest original eseu a fost prezentat la Festivalul Pentagrama '94

Karen Joy FOWLER

LIESERL

Einstein primi cea dintîi scrisoare cu poşta de după-amiază. Călătorise în genţi şi cutii tocmai din Ungaria, pînă la urmă trecînd prin fanta de alamă a uşii lui Einstein.

Dragă Albert, spunea. *Micuţa Lieserl este aici. Mileva zice să-ţi spun că tînăra ta fiică are degete mititele şi un cap la fel de chel ca un ou. Şi mai spune că te iubeşte şi are să-ţi scrie chiar ea cînd se va simţi mai bine.*

Semnătura aparţinea tatălui Milevei.

Scrisoarea fusese trimisă la sfîrşitul lui ianuarie, însă sosi la începutul lui februarie, aşa că, chiar dacă totul din ea era adevărat cînd fusese expediată, era pe deplin posibil ca nimic să nu mai fie adevărat acum. Einstein citi scrisoarea de cîteva ori. Era speriat. De ce nu-i putea scrie Mileva cu mîna ei? Naşterea trebuie că fusese foarte dificilă. Era cu adevărat copilaşul chiar aşa de chel? Îşi dorea o fotografie. Ce fel de ochişori are? Semăna cu Mileva? Mileva avea o aură de păr negru, bogat.

Einstein locuia la Berna, în Elveţia, şi Mileva se întorsese la casa părinţilor ei din Titel, Ungaria, pentru naştere. Mileva suferea că Einstein o trimisese în Ungaria singură, cu toate că nu spusese. Era în 1902. Einstein avea douăzeci şi doi de ani. Nimic din toate astea nu este aşa de simplu precum sună, însă trebuie să se înceapă de undeva, chiar dacă astfel de plasări implică inevitabil spunerea unei minciuni.

Dincolo de fereastra lui Einstein, fulgi mari de nea, în formă de stele, se învolburau tăcut prin aer ca zăpada falsă dintr-un glob de sticlă. Cerul se întuneca, vestind seara, în vreme ce Einstein stătea pe pat cu hîrtiile sale. Globul de sticlă fusese scuturat şi Einstein era figurina nemişcată din ceramică din inima vîrtejului, Moş Crăciunul pictat. Lieserl. Cît de mult o iubesc deja, gîndea Einstein periculos. Înainte chiar s-o cunosc, cît de mult o iubesc.

❧❧❧

A doua scrisoare sosi în dimineaţa următoare.

Liebes Schatzerl, scria Mileva. *Fiica ta este atît de frumoasă. Însă cuvintele nu o prin deloc. Cu ce furie plînge! Tati vine curînd, îi zic. Tati va schimba totul pentru tine, tot ce nu-ţi place, întreaga lume dacă asta este ceea ce vrei. Tati o iubeşte pe Lieserl. Încă sînt foarte obosită. Trebuie să te grăbeşti la noi. Părul Lieserl-ei se înnegreşte şi cred că îi iese un dinte.*

Einstein privi fix scrisoarea. Un prieten de-al lui are să-i spună lui Einstein într-o zi că el personal n-ar fi găsit niciodată curajul să se căsătorească cu o femeie care nu este absolut zdravănă. Îi va spune asta curînd după ce o va întîlni pe Mileva. Mileva merge schiopătînd, dar este improbabil ca numai la şchiopătat să se refere acest prieten.

Einstein încă nu se căsătorise cu Mileva cînd primi această scrisoare, cu toate că o dorea din tot sufletul. Era Liebes Dockerl a lui, păpuşica lui mică. Încă nu găsise o cale s-o poată întreţine. Publicase doar un anunţ prin care îşi oferea serviciile ca mediator. Îi răspunse Milevei.

Acum poţi face observaţii, zicea el. *Mi-ar place ca odată să produc şi eu o Lieserl, trebuie că este atît de interesant. Cu siguranţă că deja poate să plîngă, însă să rîdă va învăţa mai tîrziu. Aici se găseşte un adevăr profund.*

La sfîrşitul scrisorii schiţă micuţa sa cameră din Berna. Schiţa semăna cu desenele pe care le va face mai tîrziu ca să-i însoţească *gedanke*-urile, sau experimentele abstracte, cu care va vizualiza fizica în diverse situaţii. În schiţa aceasta marchează lucrurile din camera sa cu litere.

Un B mare pentru pat. Un b mic pentru fotografie. Încerca să găsească o modalitate să le bage pe Mileva şi Lieserl în camera sa. O invită pe Mileva să-l ajute.

În iunie va căpăta o slujbă la Serviciul Civil Elveţian. La un an de la naşterea Lieserl-ei, în ianuarie următor, se va căsători cu Mileva. Ani mai tîrziu, cînd prietenii îl vor întreba de ce s-a căsătorit cu ea, răspunsul lui va varia. Datorîa, va spune uneori. Uneori va zice că n-a fost niciodată capabil să-şi amintească de ce.

❧❧❧

În ziua următoare sosi a treia scrisoare.

Mein liebes, boses Schatzerl! zicea. *Lieserl-ei îi lipseşte Tati al ei. Este atît de deşteaptă, Albert. N-o să crezi niciodată. Azi a tras o carte de pe raft. A deschis-o, suglndu-şi din răsputeri degetele. Poate Lieserl să citească? am întrebat-o eu în glumă. Înţă ea a arătat spre litera E, lăsînd o amprentă aşa de dulce şi lipicioasă pe pagină. E, a zis. Ai să fii foarte mîndru de ea. Deja fuge şi rîde. Nici nu mi-am dat seama cît de repede a crescut. Cînd vii la noi?*

Mileva.

Camera lui era prea mică. Praful se aduna pe cărţi şi dansa în lumină cu mişcări pseudo-browniene. Einstein ieşi pentru o plimbare. Soarele strălucea atît de deasupra lui cît şi reflectat de nămeţii noi, de un alb orbitor. Ţurţurii se erodau vizibil la bază pînă ce se rupeau şi cădeau ca nişte cuţite de pe streşini în zăpada moale de dedesubt. Mileva este o învăţată, ca şi tine, îi spusese mama lui. Tu ai nevoie de o gospodină. Ai nevoie de o nevastă.

Einstein a întîlnit-o pe Mileva la Zürich, la Şcoala Politehnică Federală Elveţiană. Intrarea în această şcoală presupunea trecerea unui examen aspru. Însuşi Einstein a dat greş prima dată la secţiunea Cunoştinţe Generale. Îţi va strica viitorul, îi spusese mama lui Einstein. Nu va avea o casă decentă. Nu te culca cu ea. Dacă face un copil, al să intri într-un bucluc serios.

Nu este clar care are obiecţia mamei lui Einstein în legătură cu Mileva. Era nefericită că Mileva avea ambiţii intelectuale şi apoi şi mai nefericită cînd Mileva ratâ examenele finale de două ori şi nu putu să-şi ia diploma.

❧❧❧

Trecură cinci zile pînă ce Einstein să afle iar veşti de la Mileva.

Mein liebes Schatzerl. Dacă nu o pe masa de la bucătărie, atunci se dă pe balustradă, se plîngea Mileva. Trebuie s-o urmăresc în fiecare clipă. Am încercat să-i fac o fotografie pentru tine, după cum mi-ai cerut, însă ea nu va sta niciodată nemişcată suficient de mult timp. Pînă ce vii la ea, trebuie să te mulţumeşti cu descrierile mele. Părul îi este negru, bogat şi cîrlienţat. Are ochii unei

ULTIMA oră

✸ *La sugestia voastră începînd cu acest număr ne vom ocupa şi de fantasy şi horror.*

✸ *Mihail Grămescu lucrează la o antologie a autorilor ce s-au lansat după 1989. Antologia ar trebui să apară la Editură Adevărul.*

✸ *Sebastian A. Corn „ocupă" de cîteva săptămîni în mod frecvent aproape întreaga pagină de „Ştiinţă şi SF" din Curierul Naţional secondat cu succes de colega şi prietena noastră Mara Popa.*

Şi ca să nu vă mire faptul că vă invităm să

CITIŢI CURIERUL NAŢIONAL!

vă mai spunem că ultimul sosit, dar nu şi cel din urmă este Nicu Gecse.

Mult Noroc şi SF!

Adrian Bănuţă

căprioare. Deja nu-i mai vine nici una din hăinuţele pe care le-am cumpărat pentru ea şi poartă rochiţi cu şorţ. Tati, tati, tati, spune. Este cuvîntul ei preferat. Da, îi zic. Tati vine. O învăţ să sărute. O învăţ să bată din palme. Tati vine, spune ea, ţuguindu-şi buzele şi bătînd din palme. Tati o iubeşte pe Lieserl a lui.

Einstein o iubea pe Lieserl.a lui pe care n-o cunoscuse. O iubea pe Mileva. Iubea ştiinţa. Iubea muzica. Rezolva enigme ştiinţifice în timp ce cînta la vioară. Se gîndea-la Lieserl în timp ce rezolva enigme ştiinţifice. Dragoste înseamnă credinţă. Ştiinţă înseamnă credinţă. Einstein putea să vadă cum credinţa-i era pusă la încercare.

Ştiinţa seamănă cu arta, va spune Einstein mai tîrziu, dar nu este. Arta implică inspiraţia şi experienţa. Însă pentru savant experienţa este o piedică. El are doar cîţiva ani în care să inventeze, cu inocenţa sa, o întreagă lume nouă în care trebuie să trăiască tot restul vieţii sale. Einstein nu va fi pentru totdeauna un om tînăr. Einstein nu va avea tot timpul din lume.

Einstein aşteptă scrisoarea următoare în chilia micuţă a camerei sale. Scrisorile îi făceau nefericit. Nu voia să primească alta, aşa că nu avea să plece, nici măcar pentru o clipă, şi să riste s-o întîrzie. Nu răspunsese ultimelor scrisori ale Milevei. Nu ştia cum. Îşi făcu o ceaşcă de ceai şi amestecă în ea, observînd că frunzele se adună în centrul fundului ceştii, însă nu după o circumferinţă. Se întinse după o foaie albă de hîrtie şi o umplu cu desene de rîuri; nu rîurile unui peisaj, ci rîurile înguste, întortochiate ale unei hărţi."

Scrisoarea sosi doar cîteva ore mai tîrziu, cu poşta de după-amiază, lunecînd ca o limbă prin fanta din uşă. Einstein o prinse în cădere.

Was treibst Du, Schatzerl? începea

Micuţa ta Lieserl a fost invitată la o petrecere şi în seara asta arată ca o prinţesă. Rochia îi este lungă şi albă ca cea a unei mirese. I-am cîrlionţat părul, înfăşurindu-l pe degetele mele. Poartă eşarfă şi panglici violete. Dansează cu tatăl meu în hol, cu picioarele pe picioarele lui, cu capul abia depăşind mijlocul lui. Valsează. Toţi băieţii au să dorească să danseze cu tine, îi zice tatăl meu, însă ea se încruntă. Nu mă interesează băieţii, răspunde. Nicăieri nu există un băiat pe care să-l pot iubi ca pe tăticul meu.

În 1899 Einstein începu să-i scrie Milevei despre electrodinamica corpurilor în mişcare, lucru care în 1905 va deveni titlul lucrării sale despre relativitate. În 1902 Einstein o iubea pe Mileva, dar în 1916, într-o scrisoare către prietenul său Besso, Einstein va scrie că o să ajungă epuizat din punct de vedere mental şi fizic dacă nu reuşeşte să-şi ţină soţia la distanţă, ca să n-o vadă şi să n-o audă. Nu poţi să cunoşti, îi va spune prietenului său, şiretlicurile unei femei cum este soţia mea.

Mileva, ea însăşi pregătită pentru meseria de fizician, totuşi fără o diplomă, se va plînge că n-a înţeles niciodată teoria restrînsă a relativităţii. Va da vina pe Einstein care, va spune ea, nu şi-a găsit niciodată timp să i-o explice adecvat.

Einstein scrise o întrebare de-a lungul liniei întortocheate a unui rîu. Unde eşti? Alese alt rîu pentru o a doua întrebare. Cum te mişti? Prelungi capătul celui de-al doilea rîu cu multe curbe pînă ce într-un sfîrşit se uni cu primul.

❦❦❦

Liebes Schatzerl! spunea următoarea scrisoare

Este o tînără domnişoară încîntătoare. Dacă ai vedea-o, răsuflarea ţi-ar îngheţa în gîtlej. Părul mătăsos. Ochi ca stelele. Îţi trimite dragostea ei. Spune dragului meu tătic, zice ea, că voi fi totdeauna micuţa lui Lieserl, totdeauna alergînd afară în grădina ninsă, cu căciula roşie pe cap, ca să desenez îngeri. Brusc sînt înspăimîntată pentru ea, Albert. Este la fel de fragilă ca un fulg de nea. Oare am ţinut-o prea izolată? Ce ştie ea

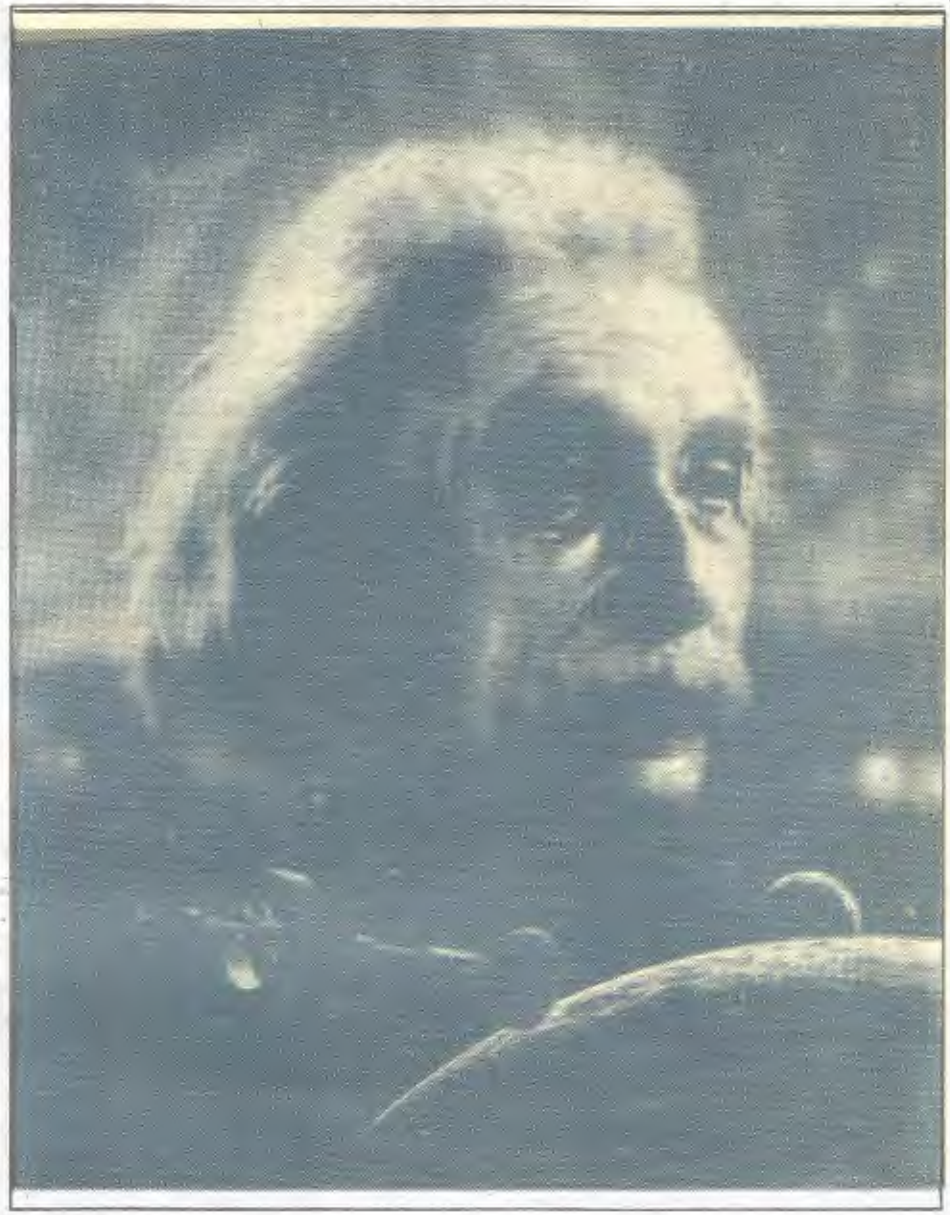

despre bărbaţi? Dacă ai fi fost aici să mă sfătuieşti...

Chiar şi după călătoria ei lungă, scrisoarea încă mirosea a trandafiri.

În acea noapte doi prieteni veniră la cină în micuţul apartament al lui Einstein. Unul era un student la filozofie numit Maurice Solovine. Celălalt era un matematician pe nume Konrad Habicht. Împreună cei trei îşi ziceau Academia Olympia, făcînd haz de înclinarea spre serios a minţilor lor.

Einstein pregăti o cină simplă, din peşte fript şi cumpără nişte vin. Stăteau în jurul mesei, bînd şi alegînd cu degetele ultimele fărîmituri de peşte pînă ce în farfuriile lor nu mai rămase nimic în afară de şirele spinării cu oasele mai mici agăţate ca ramurile goale ale unor conifere. Prietenii discutau zgomotos despre muzică. Compozitorul preferat al lui Solovine era Beethoven a cărui muzică, începu brusc Einstein să fluiere, era exagerată din punct de vede emoţional, în special în SI minor. Compozitorul preferat al lui Einstein era Mozart. Beethoven a creat muzica lui frumoasă, însă Mozart a descoperit-o, zicea Einstein. Beethoven a scris muzică pentru inima umană, însă Mozart a transcris muzica Domnului. Există o perfecţiune în lumea neumană care îl va atrage pe Einstein toată viaţa. Este o ironie că cea mai mare realizare a sa va fi să adauge relativitatea oamenilor la ştiinţa newtoniană a îngerilor.

Nu le vorbi prietenilor săi despre fiica lui. Vîntul de afară era un cor fără voce. Toată viaţa sa, va spune mai tîrziu Einstein, toată viaţa sa a încercat să se elibereze din lanţurile *simplului personal*. Einstein vorbea rareori despre viaţa sa personală. Astfel de tăcere absolută sugerează că a scăpat cu uşurinţă de ea sau, ca alternativă, că autoritatea ei era atît de puternică încît îi era teamă chiar şi să vorbească despre ea cu voce tare. Unul, două, sau niciunul dintre aceste lucruri trebuie să fie adevărate.

❦❦❦

Să vorbim despre simplul personal. Informaţia primită prin cele cinci simţuri este îngrozitor de aproximativă. Să luăm vederea, simţul de care oamenii depind cel mai mult. Omul poate vedea doar cîteva dintre toate culorile din lume. E ca şi cum o perdea ar fi fost trasă peste o fereastră mare, însă nu trasă aşa încît să acopere complet mijlocul. Micul gol din centru reprezintă capacităţile vizuale ale omului.

Un cîine aude într-un registru de sunet mai înalt, pe care omul şi-l poate imagina doar.

Unele insecte pot identifica membrii speciilor lor mirosindu-i de la distanţe de aproape o milă.

Un om legat la ochi, ţinîndu-şi nasul, nu poate distinge gustul unui măr de cel al unei cepe.

Bineînţeles că omul bîjbîie după lume, nepercepînd nimic, neînţelegînd nimic. Într-un întreg univers omul stă închis într-o cameră minusculă. Firească, Einstein

JSF - 103

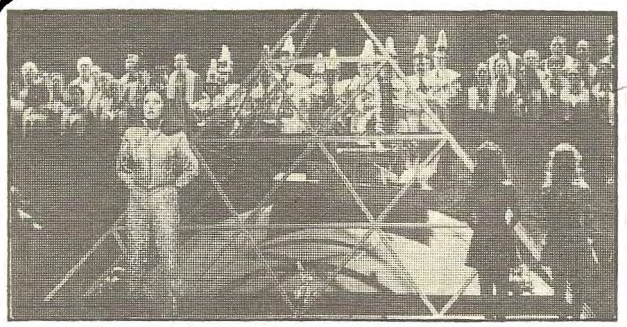

nu putea începe să afle ce se întîmpla cu fiica lui sau cu Mileva dacă ar fi fost privat chiar şi de aceste simţuri grosolane. Poştaşul fu neatent cu următoarea scrisoare a Milevei. Nu reuşi s-o împingă bine prin fanta uşii, aşa că ea pică înapoi în zăpadă, unde stătu toată noaptea şi pînă în dimineaţa următoare se făcu gheaţă. Einstein ridică plicul chiar cînd ieşea. Era atît de rece încît îl ardea degetele. Răsufla deasupra lui pînă ce îl putu deschide.

Altă seară liniştită împreună cu Lieserl a ta. Citim mai tîrziu, iar apoi stăm cuibăreaţi şi vorbim. Astă seară mi-a pus multe întrebări despre tine spunînd, aşa cred, să audă ceva, orice, ce nu i-am spus încă. Însă nu a avut parte decît de vechile povestiri spuse pentru a nu ştiu cîta oară. A scos la iveală micuţul desen al camerei tale pe care l-ai făcut la puţin timp după naşterea ei; ţi-am spus cu ce sfinţenie îl păstrează? Cînd era mică obişnuia să arate cu degetul pe el. Tatî stă aici, spunea, punînd degetul. Tatî doarme aici. Mi-am dorit să o pot lua iar în poală. Aş fi fost aşa de caraghioasă, Albert. Trebuie să ţi-o imaginezi cu picioarele mai lungi decît ale mele şi cu un pic de cenuşiu în negrul părului. Nu-i caraghios c-am trut asta, Scahtzerl? N-ar fi trebuit să mă avertizeze cineva că n-am să o pot ţine pentru totdeauna?

Einstein puse scrisoarea înapoi în zăpadă. Nu o găsise încă. N-avusesem niciodată o astfel de fiică frumoasă. Poate că nici n-o întîlnise pe Mileva încă, pe Mileva pe care încă o iubea, dar care era zdravănă şi căreia îi plăceau şiretlicurile.

Poate, gîndi el, va găsi scrisoarea la primăvară, cînd zăpada se va topi. Dacă cerneala nu se va şterge, dacă încă o va putea citi, atunci se va hotărî ce să facă. Atunci va trebui să se hotărască. Începu să ningă iarăşi. Einstein se întoarse în cameră ca să-şi ia umbrela. Zăpada acoperi scrisoarea. Nu mai putu să vadă scrisoarea de sub zăpadă cînd păşi peste ea, în drum spre brutărie. Ninsoarea umplu urmele de pantofi din spatele lui. Nu voia să meargă acasă unde nici o scrisoare nu se afla lîngă uşă. Avea douăzeci şi doi de ani şi rămase în faţa brutăriei, mîncînd din pîinea pe care o ţinea în mîinile înmănuşate, citind o carte în micuţa lume pe care şi-o făcuse sub umbrela lui, în ninsoare.

Cîţiva ani mai tîrziu, după ce Einstein se căsători cu Mileva şi nici unul dintre ei nu pomeni despre Lieserl, după ce avură doi fii, un coleg va descrie o vizită în apartamentul lui Einstein. Uşa va fi deschisă pentru ca podeaua proaspăt spălată să se poată usca. Mileva va agăţa rufele ude în hol. Einstein va legăna coşul unui copilaş cu o mînă, iar cu cealaltă va ţine deschisă o carte. Plita va afuma. Cum poate să suporte? va întreba colegul într-o scrisoare care încă există, o scrisoare pe care o poate citi oricine. Geniul acela. Cum poate să suporte?

Răspunsul este că nu putea. Va încerca mulţi ani şi pînă la urmă îi va părăsi pe Mileva şi pe băieţii lui, trimiţîndu-le banii pe care îl va cîştiga împreună cu Premiul Nobel.

Cînd sosi poşta de după-amiază, poştaşul găsi iarăşi scrisoarea şi o băgă împreună cu corespondenţa cea nouă. Aşa că acum existau două scrisori, dintre care doar una fusese deja citită.

Einstein puse scrisoarea de-o parte. O băgă sub hîrtiile lui. O ascunse în bibliotecă. O recuperă neîndemînatic căci mîinile îi tremurau. Ştia că această scrisoare avea să vină, ştia că avea să sosească poate cu primul dinte al Lieserl-ei, cu siguranţă cu primul ei dans. Era exact ceea ce aşteptase, mai rău decît şi-ar fi putut imagina.

E cheală ca un bulgăre de gheaţă şi nebună ca o păcătoasă, Albert, scria Mileva. *Dar încă este Liebes Deckerl a mea, păpuşica mea mică. Se agaţă de mine, plîngînd dacă trebuie să o las pentru o clipă. Mami, mami! Ce nebunie e în ochii şi gura ei. E lipsită de dinţi şi se murdăreşte. E copilul meu. Şi al tău, Schatzerl. Niciodată nu există un băiat pe care să-l pot iubi ca pe tăticul meu, spune, stînd lîngă ei exact aşa cum făcea cînd era mică. A lăsat un mesaj pentru tine. E un mesaj de pe tărîmul morţii. Voi obţine lucrul pe care îl vrei cu adevărat. Tatî, a spus. Am plecat să ţi-l aduc. Aminteşte-ţi că vine de la mine. Plînge şi-şi muşcă mîinile pînă ce au ajuns să sîngereze. Ochii îi erau albi de nebunie. A mai spus şi altceva. Ca cît mai strălucitoare este lumina, cu atît umbrele mai mult, tăticul meu, a zis. Dragul meu tătic. Sărmanul meu tătic. Voi vedea.*

Camera era prea mică. Einstein ieşi afară unde răsuflarea lui deveni un nor ridicîndu-i-se din gură, tangibil, de parcă ar fi răsuflat pe sticlă. Îşi imaginâ că scrie pe suprafaţa unei oglinzi, desemnînd unul dintre *gedanke*-nurile sale cu degetul, pe propria sa respiraţie. Îşi imaginâ o felicitare în formă de inimă. *Lieserl,* scrise el pe ea. O iubea pe Lieserl. Rupse cuvîntul în două, pe S, cu o lovitură de unghie. Cele două jumătăţi ale inimii se deschideau şi se închideau, lovindu-se una de cealaltă, mai repede şi mai repede, ca aripile, pînă ce se desprinseră şi dispărură din mintea lui.

Traducere
Cătălin TENIŢĂ

BOOKSHOP

Ultimele noutăţi HORROR în Anglia

THE BEST NEW HORROR 5 (Cele mai bune povestiri horror, vol.5), editori Stephen Jones, Ramsey Campbell, Robinson Publishing, London, 1994, 514 pag.

Antologia anuală a editurii Robinson – laureată în 1991 cu **World Fantasy Award** şi **British Fantasy Award** – a ajuns acum la volumul al cincilea ce conţine o prezentare a creaţiilor horror ale anului 1993. În introducerea volumului, cei doi cunoscuţi critici englezi fac o prezentare exhaustivă a principalelor apariţii horror şi dark fantasy în domeniile fiction, antologii, critică, reviste, comics-uri; sînt prezentate şi principalele filme intrate pe ecrane în 1993. Într-o addendă, la sfîrşitul acestei antologii sînt trecuţi în revistă scriitorii, actorii, regizorii şi tehnicienii de film care au trecut Styx-ul în acelaşi an. Stephen Jones şi Ramsey Campbell au inclus în prezentul volum 29 de povestiri şi nuvele selectate din intreaga producţie editorială a anului trecut. Fiecare nuvelă este însoţită de o scurtă prezentare a autorului, reprezentant al vechiului sau noului val al horror-ului contemporan. Kim Newman îmbină în **The Big Fish** elemente ale prozei fantastice a lui Lovecraft cu nuanţele poliţiste ale lui Raymond Chandler. Soţii Steve Rasnic Tem şi Melanie Tem îşi unesc eforturile în **Safe at Home.** Cunoscutul editor Karl Edward Wagner abordează o temă medicală în **Passages** în timp ce T.E.D. Klein schiţează o povestire de groază numai bună pentru un foc de tabără în **One Size Eats All.** Nicholas Royle, cîştigătorul lui **British Fantasy Award** în 1993, ne însoţeşte într-o călătorie spre Napoli (**Flying into Naples**) iar Martin Plumbridge ne introduce în lumea figurilor de ceară (**The Exhibit**). Sarah Smith creionează portretul unui vampir – contele Ferenc Zohary – în **When The Red Storm Comes** în timp ce Gahan Wilson reînvie o serie de elemente autobiografice în **The Marble Boy.** Alţi autori cunoscuţi sînt Harlan Ellison (**Mefisto în Onyx**), Thomas Ligotti (**The Tsalal**), Chet Williamson (**The Moment The Face Falls**), Thomas Tessier (**In The Desert of Deserts**), Charles Grant (**In The Still, Small Hours**). O antologie de ţinută, într-o excelentă condiţie grafică.

Florin Mircea TUDOR

IMAGINI MIŞCATE

DEMONIAC

Cu: MERCY WALKER, COTTER SMITH
Scenariul: DAVID GOTTLIEB
Regia: COLIN BUCKSEY

„Culmea e că producătorul executiv al filmului este Victoria Principal (Pamela cea de toate zilele, nevastă de ţiţei în Dallas). Zic culmea pentru că este chiar culmea să te saturi de piscine, pajişti şi de echipa de football „Cow-boys", să laşi totul deoparte pentru o senzaţie nouă. Adevărată este vorba: „i s-a urît cu binele".

Dacă v-aţi uita mai cu interes şi mai des la horror-urile de peste ocean, aţi remarca foarte des revenirea cu obstinaţie a manşetei tehnice. Indiferent de titlu. Există acolo o consolă de care stau spînzuraţi oameni specializaţi în meseria groazei, aşa cum şi la noi există redactori de „Actualităţi" mai ţepeni decît ei înşişi. Rar întîlneşti nume noi.

Filmul tratează insinuarea unei tipe în cadrul unei familii şi încercarea ei de a o face parteneră la un cult satanic.

Sfîrşitul nu este nici catastrofic, nici cu floricele. Nici nu-ţi dai seama cînd este.

Don Simon

OCHII LUI ALBERT EINSTEIN LICITAŢI

Michael Jackson intenţionează să cumpere ochii savantului pentru colecţia sa de „Obiecte umane ciudate" pentru modesta sumă de 5 milioane de dolari.

Ziarul Guardian a dezvăluit faptul că ochii au fost subtilizaţi de către medicul său oftamolog, Henry Abrams, în 1955, în timpul autopsiei şi au fost ascunşi timp de aproape 40 de ani în seiful unei bănci din SUA. Într-o declaraţie de presă doctorul Abrams spunea că
„ ... Ei sînt limpezi precum cristalul şi dau o senzaţie de profunzime."
Avocaţii doctorului au anunţat că Michael Jachson este primul client care şi-a anunţat oferta.

Daniel F.GALOUYE

ARTA DIPLOMAŢIEI

– Dar... noi nu sîntem Malarkieni!

Mîinile Secretarului comercial Munsford schiţară un gest de nerăbdare, care trecu neobservat în imensul birou. Funcţionarul din spatele mesei îi privi cercetător pe Munsford şi pe Secretarul pentru afaceri interplanetare:

– Numai Malarkienii îşi permit mereu asemenea glume.

Secretarul comercial îşi înţepeni rigid spatele, cu un aer de demnitate ultragiată, care potrivea de minune cu părul său cărunt şi rar:

– Aceasta nu este o glumă, domnule.

– Noi sîntem Solarieni – explică Bradley Edgerton, cu o îndreptăţită iritare. Ca să fie exact, noi sîntem...

– Mie, personal, îmi păreţi a fi totuşi Malarkieni – bombăni funcţionarul fără a schiţa vreo mişcare, în timp ce un presse-papier de pe biroul său se ridică singur în aer, recăzînd cu un zgomot înfundat, parcă pentru a sublinia scepticismul său.

Pămîntenii de forţară să nu se lase impresionaţi. Personajul era plin de ciudăţenii de felul acesta.

– Ca să fiu mai exact – reluă cu încăpăţînare Secretarul pentru afaceri interplanetare – noi sîntem Solcensirieni, acesta fiind numele compus prin care desemnăm cele trei sisteme locuite de noi, respectiv Solar, Centaur şi Sirius. Pînă în ultima vreme, nu ştiam absolut nimic despre existenţa Marii Comunităţi Galactice.

Funcţionarul se lăsă pe spate în fotoliul său şi ochii săi protuberanţi, fatetaţi, fixară peretele opus. Una dintre excrescenţele spiralate care-i împodobeau fruntea fremătă uşor. Era un ordin. Imediat un asistent se materializă lîngă birou.

– Vedeţi ce aveţi despre trei sisteme numite Solar, Centaur şi Sirius – comandă funcţionarul. Vreau informaţii complete despre poziţia lor şi data primului contact.

Asistentul făcu un semn afirmativ şi dispăru.

Edgerton se apucă de marginea biroului:

– Dar n-o să găsiţi nimic în fişele dumneavoastră! De asta am şi venit aici. Vrem să ne afiliem şi noi, ca să putem beneficia de privilegiile comerciale.

– Toveen afirmă că deţinem o adevărată avere în materii prime extrem de solicitate – se grăbi Edgerton să adauge. Şi am avea atîtea de cîştigat prin această apropiere.

Ochii i se îndreptară involuntar spre perete, care deveni transparent sub imperceptibila presiune a privirii. Vizibil intimidat, contemplă spiralele avîntate ale turnurilor, curbele elegante ale rampelor şi nesfîrşita întindere a Megapolisului, un oraş pe lîngă care chiar şi cea mai modernă dintre metropolele solcensiriene avea aerul desuet al unui tîrgşor de provincie.

Funcţionarul îl privi întrebător:

– Cine este Toveen?

Munsford se destinse, satisfăcut că, în sfîrşit, discuţia capătă un sens:

– Toveen este un negustor independent. O nouă rută l-a făcut să traverseze unul dintre sistemele noastre, unde a întîlnit o navă centauriană.

– El ne-a vorbit despre Comunitate – interveni Edgerton – şi ne-a pus la dispoziţie asimilatorul său lingvistic acordat pentru Marea Galaxie. Tot el ne-a adus aici cu astronava sa.

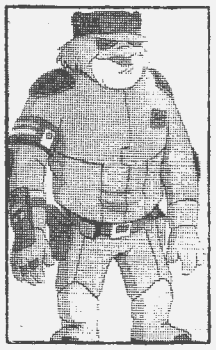

Munsford îşi puse palmele pe masă, într-un gest de nerăbdare.

– Ei, acum ne înscrieţi?

– Oh! Eu, unul, nu pot s-o fac – declară funcţionarul cu o voce tăioasă. Aici nu-i decît serviciul legăturilor rasiale din Departamentul coordonării galactice. Cred că va trebui să vă adresaţi Biroului pentru convenţii comerciale.

•••

Megapolis era imens, uluitor, acoperind în întregime suprafaţa planetei Centralia – apărînd ca un puternic edificiu de dimensiuni colosale, un adevărat simbol al triumfului Omului galactic asupra mediului stelar. Era centrul în care se adunau reprezentanţii a aproape o mie de rase diferite. O bijuterie în culori fantastice şi cu solide funcţionalităţi, plină de grădini şi jocuri de apă magnifice, cu blocuri zvelte şi monumente grandioase – tot atîtea roade ale unei tehnologii, pe care modesta ştiinţă solcensiriană nici măcar nu putea s-o conceapă.

Pentru Munsford, totul nu era decît un amestec de putere şi poleială, bun numai să inspire teroarea. Personal, se simţea străbătut de fiori înghemţaţi. Edgerton, cu bărbia în palme, privea morocănos prin hublourile glisorului de suprafaţă, care luneca fără efort în lungul unei rampe ultrarapide.

– Am impresia că nu ajungem la nici un rezultat, Andrew – suspină el. Nu facem decît să mergem din birou în birou, şi niciodată nu nimerim acolo unde trebuie...

Secretarul comercial strînse umărul colegului său.

– Vom reuşi – zise el cu hotărîre. Trebuie! Zece miliarde de oameni, acasă, aşteaptă cu toţii inaugurarea unei noi şi glorioase ere.

Edgerton rîse fără veselie. Îşi trecu mîna pe creştetul pleşuv, care strălucea în lumina caldă şi reconfortantă a soarelui oranj al Centraliei.

– E ciudat. Dar am şi eu aceeaşi impresie. Parcă am fi un trib de sălbatici, care abia au descoperit civilizaţia şi care aşteaptă răbdători ca toate minunăţiile ştiinţei şi culturii să le pice de-a gata.

Apoi îl privi pe Munsford cu încordare:

– Ce ne facem dacă nu vom fi acceptaţi?

Pilotul, un bărbat într-un bluzon deschelat, decolorat, cu un obraz stacojiu, tăbăcit de vînturi, se întoarse pe jumătate:

– O să fiţi acceptaţi, dacă chiar o vreţi – profeţiză el.

Munsford se aplecă înainte:

– Dar te-ai gîndit, Toveen, că nu sîntem suficient de calificaţi? Ce-o să se întîmple dacă nu ne acceptă?

Toveen izbucni în rîs:

– O să vă accepte cînd or s-audă de tot carbonul şi siliciul acelea.

– Îmi închipui atunci – se lăsă convins Munsford – că singura problemă ar fi găsirea uşii corespunzătoare la care să bătem, pentru ca mecanismul să se pună în mişcare.

Pilotul angajă vehiculul pe o rampă îngustă ascensională care urca într-o spirală interminabilă în jurul unei clădiri aciculare, apoi frînă şi opri în faţa unei porţi impozante, suspendată deasupra lor.

– Cred că aici este Biroul convenţiilor comerciale (Toveen coborî împreună cu ei, branşînd pilotul automat, care urma să parcheze vehiculul). Aşteptaţi o clipă, mă duc să verific.

În clipa următoare dispăru sub bolta intrării. Munsford şi Edgerton se traseră lîngă peretele strălucitor din metal, pentru a nu stînjeni circulaţia pietonilor care se angajau pe culoarul mobil. Acest culoar, care-l uimea pe Secretarul comercial, era un triumf prodigios al ştiinţei mecanice. Deşi părînd dintr-o singură bucată şi fără sfîrşit, dădea impresia că totuşi marchează un fel de oprire în faţa intrării, păstrînd aceeaşi viteză de-o parte şi de cealaltă a porţii.

Desprinzîndu-se de culoar, privirea lui Munsford rătăci, fascinată, în lungul rampelor, spiralelor şi bolţilor turnurilor care întunecau cerul, cufundînd străzile de desubt într-o umbră densă.

Secretarul pentru afacerile interplanetare îi făcu semn cu cotul. Privi în jurul lui, realizînd

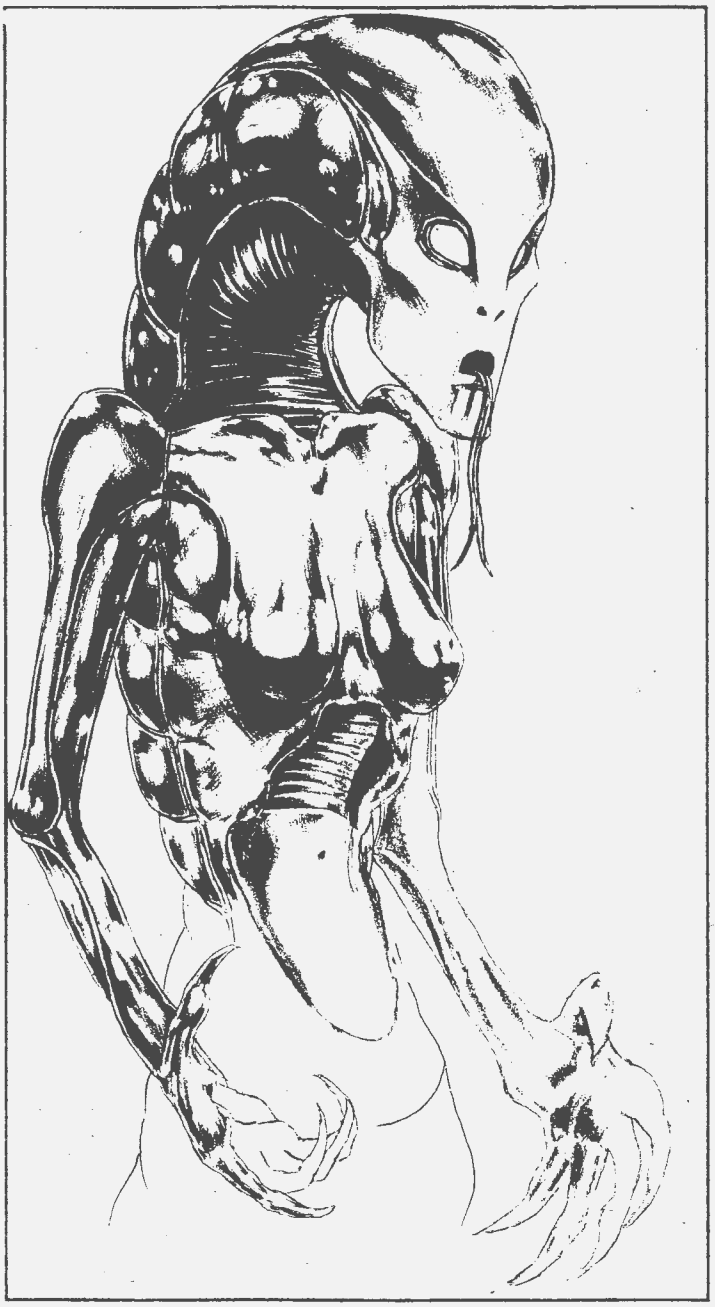

Deodată aerul său uluit de țărănoi debarcat de pe o planetă de zona a treia. Îi veni să intre în pământ sub privirile amuzate ale numeroșilor trecători ai metropolei. Edgerton schiță un gest confuz către mulțimea atrasă de ei:

– Ne purtăm, fără îndoială, ca rezidenții de pe sateliți cînd vin pentru prima oară pe Noul-Pămînt.

– Ca diplomați solcensirieni – încuviință și Munsford – cred că ar trebui, în propriul nostru interes, să ne scuturăm paiele și fulgii din păr.

Se întrebară apoi dacă nu cumva jachetele lor, pantalonii reiați și mănușile albe de antilopă nu contribuiau – prin contrast cu veșmintele pline de originalitate și culoare a celor care-i înconjurau – să accentueze aspectul lor insolit. Edgerton privi pe furiș la bastonul și ghetrele sale alb-glacé.

– Să privim lucrurile în față, Andrew – zise el abătut. O să fie greu să ne păstrăm aerul demn pe Centralia.

– Lasă, Bradley, că într-o bună zi vom fi și noi membri. Și atunci, solcensirienii se vor plimba și ei prin Megapolis cu aceeași indiferență blazată, ca oricare cetățean galactic.

Deodată răsună zgomotul asurzitor al unei ciocniri violente. Munsford privi peste balustrada platformei de aterizaj. Două vehicule de pasageri se tamponaseră pe o rampă de mai jos, transformîndu-se într-un ghem uriaș de fierărie contorsionată și corpuri mai mult sau mai puțin schilodite. Circulația se întrerupse în fluierături de frîne, în timp ce dintr-un vehicul oficial – picat din cer – se debarcau oameni și echipament. Corpurile stîlcite fură extrase din caroseriile mototolite și întinse pe tărgi. Deasupra lor fură fixate niște cutii metalice în formă de clopot, la care se răsuciră cîteva butoane. După cîteva clipe, cupolele dură ridicate. Victimele, ametite, se sculară de pe tărgi și se îndreptară cu pași nesiguri către mașina de convalescență care-i aștepta.

– Dumnezeule mare! exclamă uluit Munsford. Ne vor trebui zece milioane de ani ca să atingem un asemenea nivel de tehnologie medicală!

Simți că cineva îl bate pe umăr:

– Controlul fiduciar, vă rog!

Se întoarse. În fața lui se afla o creatură în uniformă, cu pielea chitinoasă, cu niște brațe amplasate, semănînd mai degrabă cu niște clești.

– Pardon? – întrebă prostește Munsford.

– Controlul fiduciar. Sînt însărcinat cu controlul circulației falsurilor – explică creatura în uniformă, plimbîndu-i cu rapiditate pe sub nas o plachetă metalică. Sînt anchetator mobil în cadrul Departamentului adevăratelor monede.

– Aha! – exclamă Munsford, vrînd să dea impresia că a priceput. Ce doriți?

– Trebuie să vă controlez banii. Prezentați-mi numerarul de care dispuneți.

Făcu un pas înapoi. În fața celor doi oameni, pe palierul de debarcare, se materializă un aparat semănînd cu un ștampilator montat pe picioare fusiforme. Munsford și Edgerton își goliră buzunarele și-i întinseră bancnotele care le fuseseră avansate de Toveen. Inspectorul le introduse într-o fantă a aparatului, acesta emise un clinchet, bîzîi ușor și apoi le elimină pe cealaltă parte, sub formă de teancuri împachetate. Mașinăria zumzăi din nou, emise un fulger luminos verde și dispăru.

– Totul este O.K. – admise creatura în uniformă, punînd piciorul pe trotuarul rulant. Vă doresc un sejur plăcut!

Trotuarul mobil îl duse în viteză, făcînd să-i piară urma.

– Ce chestie! – exclamă Munsford. Oare nu cumva...

Și privi cu neîncredere la teancul său de bancnote. Dar Edgerton și-i despachetase deja pe al său. Lăsînd la o parte, pentru un moment, orice demnitate, înjură furios fluturînd niște bilete de hîrtie albă, de o virginitate copleșitoare. În acel moment apăru și Toveen, ieșind cu pași mari din clădire. Văzîndu-le chipurile de înmormîntare, aruncă o ochiadă de expert la biletele fără valoare:

– Băieți, v-ați lăsat fraieriți pe cinste!

– Hoții! – strigă Edgerton. Poliția!

– N-ar servi la nimic – le replică Toveen. V-ar explica numai politicos că protecția civilă nu se extinde și la cei neînscriși. Mai bine haideți înăuntru, c-am nimerit-o. Aicea-i sediul Convențiilor comerciale.

Funcționarul de la ghișeu ar fi fost numai cu greutate calificat drept humanoid. Trăsăturile sale predominante aveau ceva de saurian, la care se adăugau ochii de reptilă și o piele acoperită cu solzi mari.

– Întocmai – le confirmă el. Biroul convențiilor comerciale supervizează raporturile între diferitele sisteme și aglomerări stelare.

Edgerton era vizibil ușurat.

– Atunci, am nimerit unde trebuie. Își puse bastonul și mănușile pe polița din fața ghișeului și continuă: Mr.Munsford și cu mine reprezentăm un sistem tristelar cuprinzînd cinci lumi dotate cu imense rezerve de silicon, carbon și compuși feroși. Pe lîngă acestea, am mai putea exporta, între altele...

Și se lansă cu vioiciune într-un expozeu detaliat asupra acestui subiect.

În acest timp, Munsford medita, cu o oarecare neliniște, la descurajanta sa experiență cu criminalitatea Megapolisului. Își reproșa naivitatea. Sigur că da; n-ar fi trebuit să se lase sedus de poleiala Comunității Galactice, sau, cel puțin, nu atît de total. Deci delicvența NU fusese complet eradicată din civilizația finală. Deci mai subzistau ÎNCĂ urme. Și atunci? Dintr-un punct de vedere universal valabil, crima nu este altceva decît exacerbarea activităților individuale perverse, a non-conformismului. Și în această calitate, ea evoluează simultan cu inteligența.

Găsind astfel explicația rațională a anacronismului pe care îl constituie prezența viciului în Utopia, Munsford decise să-și împrospăteze concepțiile filosofice bazîndu-se pe aspectele cele mai strălucite ale civilizației galactice, pe realizările de neînchipuit ale acesteia în domeniul tehnico-științific, pe miracolele transporturilor și comunicațiilor, pe fantasticul avans al medicinei și...

– Da, da, sîntem foarte mîndri de nivelul nostru actual.

Funcționarul întrerupsese brusc firul gîndurilor lui Munsford. Acesta icni surprins. Funcționarul își coborî, stingherit, privirea:

– Vă rog să mă scuzați, însă, pur și simplu, radiați. Așa încît, fără să vreau, m-am lăsat purtat de intensitatea fluxului dvs. mental... Bun, Mr.Edgerton, despre ce vorbeam?

Munsford contemplă cu respect saurianul, întrebîndu-se oare cîte rase galactice erau telepate. Apoi, pe cînd examina mai amănunțit personajul, avu deodată revelația că, sub acest aspect straniu, se ascundea o înțelepciune nemaiîntîlnită, o înțelepciune care nu putea aparține decît unei specii extraordinar de vivace.

– Toate speciile galactice sînt vivace – explică saurianul. Dar longevitatea noastră nu este înnăscută. Durata medie a vieții într-o civilizație candidată – considerînd momentul în care o contactăm – poate fi prelungită artificial, apreciem noi, de cel puțin zece ori.

Această declarație îi inspiră lui Munsford respect și uimire. Pentru el însuși, care-și trăise deja cea mai mare parte a vieții, nu însemna, fără îndoială, mare lucru. Dar pentru nepoții săi, pentru miliardele de tineri, pentru noii-născuți...

– De la bun început – tocmai îi explica funcționarul lui Edgerton – trebuie să vă precizez că orice transport este supus unei taxe reprezentînd 56 la sută din valoarea mărfii, calculată în monedă galactică, sau respectiv 71 la sută în cazul achitării acesteia în produse livrabile.

Munsford avu o tresărire:

– Cincizeci și șase la sută! Șaptezeci și unu la sută! Nu-i cam exagerat?

– Vă rog să ne înțelegeți bine, domnule, că atunci cînd trebuie să coordonezi curentele vitale ale comerțului galactic și să acoperi necesitățile a zece mii de civilizații, ai nevoie de bani.

Secretarul comercial se potoli cu docilitate. Bineînțeles că trebuie bani ca să administrezi Galaxia. Și trebui să recunoască, în sinea lui, că fusese un naiv neîntrevăzînd existența taxelor asupra comerțului, a tarifelor și comisioanelor pentru serviciile guvernamentale. Numai dumnezeu o fi știind cît costă, acum, administrarea afacerilor pe Solcensir!

Funcționarul își frecă cîngile una de cealaltă.

– Acum, fiți vă rog amabili și prezentați-mi certificatele dvs. de înscriere și de încorporare, ca să punem formalitățile în mișcare.

Munsford făcu un pas înapoi:

– Dar pentru asta sîntem aici, ca să ne înscriem și să fim încorporați în Comunitate!

Saurianul își îndreptă corpul, indispunîndu-se:

– Îmi pare rău – răsună sec glasul său. Este o neînțelegere la mijloc. Noi nu putem da curs nici unui contract, atîta vreme cît nu sînteți înscriși în mod oficial.

Edgerton începu să dea semne vizibile de enervare:

– Bine, dar sîntem acum la cel de al cincilea birou!...

Secretarul comercial luă însă lucrurile în mod filosofic. Era normal ca rutina oficială și chițibușurile exasperante să se mărească proporțional, față de societatea lor sumară și primitivă de pe Solcensir. Totuși, s-ar fi putut spera că o administrație atît de evoluată, cum era cea a Megapolisului, să fi găsit un mijloc de accelerare a formalităților.

– Singurul sfat pe care vi l-aș putea da – sugeră funcționarul – ar fi să vă sculați mîine foarte devreme și să încercați la Departamentul Relațiilor, Planului și Înregistrării. Aceasta este calea normală de acces.

Micile gustări, importate din îndepărtatele colțuri ale Galaxiei, îi căzuseră greu lui Munsford, care acum moțăia într-unul din fotoliile comode din sala de relaxare a pasagerilor în tranzit. Edgerton și Toveen, ieșind din sala de mese, traversară cu pași mari salonul și se scufundară alene la rîndul lor în două fotolii, încadrîndu-l.

– Măi, oameni buni, văd că țineți al dracului de mult la chestia asta cu înscrierea – le zise cu un ton indiferent experimentatul cosmonaut. Să fi fost în locul vostru, de mult eram plecat!

Secretarul comercial îl privi plictisit:

– Civilizația galactică nu te prea pasionează. De ce?

Toveen ridică din umeri neglijent:

– Fiecare cu gusturile lui, așa am gîndit întotdeauna. Pentru mine, toate chestiile astea sînt prea complicate. După ce-o să-mi plătiți amîndoi, pentru că v-am pus în contact cu Megalipolis, nu văd ce mi-aș mai putea dori.

– Ești sigur – întrebă Edgerton – că proprietatea domenială pe Noul-Pămînt o să te satisfacă?

– Ce altceva credeți c-aș mai vrea?

Chiar și pe cele cinci lumi solcensiriene, își aminti Munsford, existaseră întotdeauna, ici și colo, inadaptați, nemulțumiți, cărora viața civilizată li se prezenta ca o înșiruire interminabilă de complicații și constrîngeri. Pe Pămînt, unii dintre acești indivizi se refugiau prin fundături și coclauri de țară unde duceau o viață rustică.

Pentru Toveen, Noul-Pămînt reprezenta un asemenea fund de țară.

Mai mulți dintre pereții sălii de relaxare părură să se lichefieze și, acum, dădeau impresia unor ferestre deschise spre imensele și splendidele peisaje ale lumilor spațiului. Dioramele reproduceau imagini de o stupefiantă diversitate. Spectacolul era, în același timp, straniu și încîntător. Abia atunci începu Musnford să-și dea seama de amploarea Comunității Galactice și de miracolul sistemului care reușea totuși să

menţină calmul şi ordinea. Se plecă spre Edgerton:

– Zău că mi-ar place să asist la una din sesiunile lor legislative. Ţie nu? – îl întrebă în limba solcensiriană.

Secretarul pentru afaceri interplanetare se ghemui în fotoliu, încruntîndu-se:

– Mă întreb dacă am reuşi să înţelegem procedura lor parlamentară. Trebuie să fie total diferită de conceptul nostru de guvernare.

Munsford încuviinţă cu seriozitate:

– Principiile Constituţiei noastre ar părea, prin comparaţie, un cod tribal de vînătoare a scalpului.

Edgerton clătină visător capul:

– Închipuie-ţi eliminarea totală a tuturor stratagemelor politice partizane. Gata cu certurile în jurul actelor legislative. Gata cu măsurile introduse pe furiş. Gata cu clauzele adiţionale. Gata cu măsurile protecţioniste, cu decretele represive, cu manifestaţiile mai mult sau mai puţin spontane. (Secretarul pentru afaceri interplanetare se ridică oftînd). Mai bine, hai să mergem la culcare. Cu puţin noroc, poate terminăm mîine.

Munsford îl apucă de braţ:

– Ştii ceva, Bradley? Abia acum realizez de ce nu ajungem la nici un rezultat: pentru că n-am adoptat cea mai bună atitudine. Pînă acum ne-am comportat ca nişte coate-goale, care umblă după împrumuturi, care cască gura la minunăţiile care îi înconjoară. (Se ridică, îşi netezi cutele costumului şi-şi împături cu grijă mănuşile). Trebuie să ne păstrăm demnitatea şi amintirea vie a drepturilor noastre. Le-o place sau nu, dar civilizaţia solcensiriană face DE PE ACUM parte integrată din Galaxie. TREBUIE să ne accepte.

Edgerton sări în picioare şi-şi agită viguros bastonul:

– Pe cosmos! Ai dreptate, Andrew! Nu sîntem noi reprezentanţii legal acreditaţi a zece miliarde de fiinţe? Noi...

Un om înalt, slab, cu pielea de un portocaliu stins, răsări în faţa lor:

– Vă rog să mă scuzaţi. Desigur nu ştiţi cine sînt?

Munsford îl măsură din ochi cu severitate. Acasă la ei, aceasta era una din metodele clasice de acostare practicate de cerşetori.

– Exact. Nu ştim. – zise şi Edgerton, la fel de distant. Şi, mă rog, de ce-ar trebui să ştim, scumpe domn?

Pe chipul necunoscutului se putea citi disperarea:

– Trebuie să găsesc pe cineva care să mă identifice, să mă recunoască! Mi-am rătăcit scrisorile de acreditare şi fără ele nu mi se va permite niciodată să compar în faţa Marelui Consiliu. Şi asta ar fi fost unica şansă să-i împiedic să nu ne dea legea peste cap. Cel puţin – continuă el cu volubilitate – dacă am putea încheia un aranjament cu Sistemul Popaldian, noi sprijinind propunerile lor privind construcţia a 6.000 noi porturi spaţiale.

– Ce lege vreţi să-i împiedicaţi să v-o dea peste cap? – întrebă circumspect Munsford, care nu uitase că fusese deja păcălit o dacă.

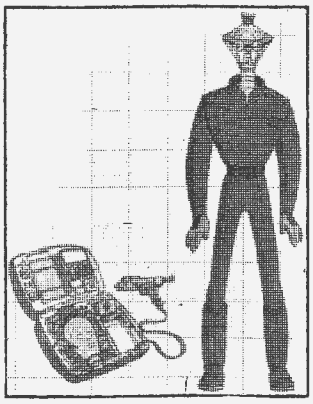

– Legea vizînd să-i împiedice să impună Clarkienilor o segregaţie spaţială de 22 picioare.

Munsford îl privi chiorîş:

– Şi cine sînt Clarkienii şi pentru ce Consiliu vrea să le impună această demarcaţie?

– Cele 103 miliarde de cetăţeni ai Sistemului Clark. Noi sîntem receptivi pe cale telepatică într-o rază de 22 picioare. Şi găsim că nu este drept. Pentru ce ar trebui ca eu, primul ministru al unui întreg sistem, să mă ţin obligatoriu la o distanţă de 22 picioare de dvs., numai pentru că pot vedea, spre exemplu, că aţi petrecut două week-end-uri pe un iacht orbital cu o tînără doamnă, o lună înainte de a fi ales în prima dvs. funcţie publică?

Secretarul comercial se înnăbuşi într-o chintă de tuse nervoasă şi obrajii îi deveniră aproape la fel de stacojii ca ai lui Toveen. Trase cu coada ochiului către Edgerton, apoi se depărtă de Clarkian.

•••

D'Loon, directorul Departamentului Relaţiilor, Planului şi Înregistrărilor, era foarte agitat. De două ori mai înalt ca Munsford, avea un aer teribil şi impunător în plimbarea sa nervoasă prin birou.

– Incredibil! – exclamă el. Absolut incredibil!

Munsford se crispă.

– Să se fi ignorat o civilizaţie, hai, mai merge – continuă D'Loon pe un ton războinic – dar un adevărat imperiu de cinci lumi în plină dezvoltare...

Îşi lăsă ideea neterminată pe o notă de adîncă amărăciune şi se trînti în fotoliul său.

– Cred că pot să vă lămuresc – interveni Toveen. Sol, Centaur şi Sirius sînt în sectorul 14 – Galben.

Directorul păru că devine mai concesiv:

– Aaa, zona perturbaţiilor! Dar s-a stabilit încă de acum cîteva mii de ani că toate corpurile stelare din 14 – Galben sînt de tipul larmanian Triplu – Z, adică incapabile să dezvolte o viaţă inteligentă, chiar şi la nivelul cel mai scăzut.

– Este mai mult decît evident că studiul dvs. a fost incomplet – se zbîrli iritat Edgerton. Ei, acum, binevoiţi să luaţi în considerare cererea noastră de asociere?

Cu chipul morocănos, directorul tamburina absent cu degetele pe diferite obiecte aflate pe biroul său.

– Fireşte că o să trebuiască. Dar care va fi procedura exactă, nu ştiu. Îmi închipui că va fi necesară un fel de audienţă interdepartamentală.

Iarăşi rutina administrativă... Munsford trebui să-şi înnăbuşe un sentiment crescînd de disperare.

D'Loon îşi plesni zgomotos palmele pe coapse:

– O să vedem. În orice caz, nu vreau să vă pierd urma la amîndoi. Nu mi-ar place să ştiu că există o civilizaţie în plin avînt, undeva în zona perturbaţiilor, şi că mi-ar trebui alte trei – patru mii de ani ca s-o regăsesc.

– Şi... audienţa aceasta – întrebă Secretarul comercial – cam pe cînd va fi fixată?

– Cît mai repede posibil.

Munsford se gîndi o clipă la lunile care treceau. D'Loon surise:

– În aşteptarea acesteia, puteţi pregăti oferta oficială.

Munsford îl privi lung pe director:

– Oferta noastră? Care ofertă?

– Un gest de politeţe uzuală, pe care Comunitatea noastră îl aşteaptă de la toate civilizaţiile neofite. Puteţi să o luaţi drept taxă de înscriere. Nu-i nevoie să fie importantă; să zicem 25 de ani din producţia a vreo zece din principalele voastre mărfuri.

Munsford se uită cu durere la Edgerton şi Toveen. Expresia de satisfacţie a chipului comerciantului îi reaminti ceea ce le spusese acesta despre mersul complicat şi deseori deziluzionant al afacerilor în Marea Comunitate.

– Cine ar fi crezut că 14 – Galben poate produce ceva? – cugetă visător D'Loon. Veniţi, vreau să vă arăt ceva – spuse el apoi, ridicîndu-se.

Îi conduse în partea cealaltă a camerei, pînă la o imensă poartă metalică. O lumină scînteie cînd răsuci minerul. Şovăind, cei doi diplomaţi şi Toveen îl urmară într-o cameră sumar mobilată, apoi într-o galerie cufundată în sumbra şi călduţa umiditate a nopţii.

Era evident că nu se mai aflau pe Centralia. Deasupra capetelor lor sclipea intens o jerbă incredibilă a unei aglomerări stelare, ca o galaxie în miniatură.

– Am impresia că este prima oară cînd utilizaţi teleportorul – observă gigantul. (Cu un gest larg, le arătă magnificul spectacol cosmic). Este Zona Perturbaţiilor, văzută de pe Taddolp VI, aflat la limita sectorului 14 – Galben. Şaptezeci şi patru de milioane de sori şi nici unul care să valoreze cît negru sub unghie, cu excepţia celor al voştri!

Înmărmurit, Munsford îşi mută privirea pe voalul de lumină pulsantă care pătrundea prin uşa interioară: „De pe Centralia – Dumnezeu ştie unde, făcînd un singur pas. Cînd în lumea solcensiriană, călătoria între Pămînt şi Noul-Pămînt era încă o chestiune de aproape doi ani!"

Era sigur acum că nu va fi greu să convingă guvernul solcensirian că, chiar şi 50 de ani din producţia principalelor zece produse, nu ar fi un preţ prea ridicat pentru un singur articol al tehnologiei galactice – secretul teleportorului!

•••

Munsford şi Edgerton erau fascinaţi de Megapolis. Descoperirea miracolelor arhitectonice, a realizărilor ştiinţifice de necrezut, a culturii atît de dinamice şi a extraordinarelor sale dezvoltări îi acapara în aşa măsură, încît păreau doi copii porniţi în explorarea nu ştiu cărei extravagante şi fabuloase ţări a minunilor. Şi, în curînd, Secretarul comercial nu mai avu altă preocupare decît recenzarea caracteristicilor determinante ale acestui univers de basm, care trebuiau neapărat preluate de lumile solcensiriene. Mai întîi, desigur, trebuiau să aibă teleportorul. Apoi – secretul prelungirii vieţii. Urma un catalog de noutăţi în domeniul tehnicii medicale. Şi, în sfîrşit, poate de asemenea – facultatea de telekinezie. Lista minunăţiilor se lungea rapid şi atinse în curînd asemenea proporţii, încît Munsford nu întîrzie să creadă că vor trebui ani întregi unei comisii speciale de experţi solcensirieni pentru a asimila fenomenala tehnologie a Comunităţii Galactice.

Cei doi diplomaţi încă nu terminaseră lista cînd, trei zile mai tîrziu, curierul Marelui Consiliu se prezentă la hotelul de tranzit cu convocările. Acestea le fură înmînate pe un platou de metal strălucitor, în timp ce o escortă de instrumentişti în uniformă intona un marş, iar în faţa lor era derulat un covor luxos pînă la trotuarul mobil. Afară erau aşteptaţi de o somptuoasă limuzină aeriană. Fură transportaţi în mare viteză, la nivelul giganticelor turnuri ale Megapolisului, în timp ce o gardă de vehicule mai mici îi încadra, cu sirenele urlînd la maximum.

Munsford se cufundă cu satisfacţie în pernele banchetei. În sfîrşit, erau trataţi conform tutoror regulilor. În sfîrşit, li se acorda consideraţia oficială cuvenită calităţii lor de diplomaţi reprezentînd zece miliarde de cetăţeni.

Zborul pînă la sala de audienţă fu scurt, în măsura în care, ironia soartei, edificiul unde ar fi trebuit să se prezinte de la bun început, nu se afla la o distanţă mai mare de un kilometru de portul spaţial. Un alt covor fu derulat de la uşa vehiculului şi pînă la intrare, unde trompeţii făcură să răsune în urechile lor un marş triumfal. Apoi, Munsford şi Edgerton, cu fruntea sus, îşi croiră drum printr-un cordon de demnitari. Pe faţada clădirii fluturau drapele, fanfara intona o melodie sprinţară şi o mare mulţime de fiinţe şi creaturi, înghesuite în jurul intrării, îi ovaţionă.

Toveen sosi puţin în întîrziere, într-un taxi aerian; îi felicită cu un surîs şi le făcu semn că îi va aştepta afară.

•••

Sala de audienţe semăna cu o peşteră, cu un imens plafon în formă de dom. Munsford şi Edgerton fură conduşi fără întîrziere la estrada de onoare, în timp ce personalităţile guvernamentale luau loc în jurul cîtorva mese rotunde de mari dimensiuni. Un demnitar în vîrstă, foarte demn în toga sa ce-i fîlfîia pe umeri, cu părul de un alb de nea,

se ridică și adunarea se cufundă într-o tăcere respectuoasă.

– Vă salut – intonă el cu gravitate. Prin vocea președintelui său, Marele Consiliu vă urează un cordial bun venit în calitate de reprezentanți ai popoarelor voastre. Și avem plăcerea de a anunța primirea oficială a Solcensirienilor drept cel mai recent membru al Marii Comunități cooperative.

Munsford rămase nemișcat, cu capul plecat și ochii închiși.

Solcensir cîștigase!

Misiunea lor reușise!

Ce conta că trebuiau să plătească Biroului Convențiilor Comerciale o taxă de 56 la sută pe valoarea încărcăturii?

Sau că cele cinci luni urmau să plătească Departamentului Relațiilor, Planului și Înregistrării o taxă de înscriere egală cu 25 de ani din producția primelor zece mărfuri ca importanță?

Faptul că Solcensir era MEMBRU merita orice sacrificiu!

Un individ, a cărui figură palidă părea aproape umană, se ridică de la masa Departamentului Muncii și Statisticilor de Producție, adresîndu-i-se:

– Ce populație aveți?

– Zece miliarde – răspunse cu mîndrie Edgerton.

– Populația activă?

Munsford își duse gînditor un deget la tîmplă:

– Ei bine... circa jumătate, aș zice.

– Mda... 25 la sută... hmm... asta ar face un miliard... mda... Vă rugăm deci să operați imediat selecționarea și să-i înscrieți în liste.

Munsford se încruntă:

– Pentru ce să-i înscriem?

– Pentru plasarea lor în departamentele și birourile auxiliare ale Marii Comunități. De obicei, noi solicităm 35 la sută. Dar numai după un secol de apartenență. Cred că sînteți de acord că trebuie să existe în cadrul Comunității o reprezentare echitabilă a tuturor lumilor componente.

Edgerton se plecă înainte, cu o mină bănuitoare:

– Cine suportă cheltuielile? Cine plătește salariile?

– Evident că lumile membre în cauză. Doar nu doriți să plătească Comunitatea facturile pentru serviciile pe care le primiți, nu-i așa?

Umerii lui Munsford căzură vizibil. Cele 56 la sută calculate la valoarea încărcăturilor livrabile puteau fi înțelese. Putea să găsească o justificare chiar și pentru cei 25 de ani de producție cedată.

Dar asta...

– Începînd de cînd putem trimite o echipă de inspectori fiscali? – întrebă un piticot cu aspect de spiriduș, de la masa Departamentului Impozitelor Funciare.

Munsford își tamponă nervos fruntea cu batista:

– Inspectori fiscali? Doar nu vreți să spuneți că...

– Scumpe domn, dvs. aveți datoria de a contribui la subvenționarea administrației galactice cu o taxă anuală de 5 la sută calculată asupra valorii tuturor bunurilor funciare, publice sau particulare.

Munsford își îndreptă spatele în semn de protest:

– Asta-i bună... O clipă numai... Eu...

Cineva se ridică de la masa Biroului de Ameliorare a Semințelor:

– Luna viitoare ar fi oare tîrziu dacă am trimite o echipă de geneticieni?

Buzele Secretarului comercial fremătară părînd că vor să articuleze ceva, fără a reuși însă; batista era leoarcă.

– Noi așteptăm din partea dvs. o colaborare totală – continuă directorul Departamentului – dacă va trebui să corijăm Solcensirul la standardele galactice. Se apropie de estradă și examină cu atenție pe cei doi diplomați. Privirea lui insistă în special asupra lui Munsford:

– Analizînd, spre exemplu, acest apendice nazal, dacă dvs. reprezentați un tip răspîndit, va trebui să contăm pe un procentaj serios de deșeuri.

– Ce spuneți? Eu...

Edgerton îl apucă de braț:

– Andrew, fii calm!

Președintele îl privi insistent:

– Am impresia, domnilor, că nu ați fost informați pe deplin asupra obligațiilor la care se angajează civilizațiile neofite, din momentul în care Marea Comunitate stabilește raporturi cu aceasta.

– Ce-i drept, asta cam așa este – se grăbi să confirme Edgerton, ștergîndu-și nervos fruntea cu batista. Dar sîntem nerăbdători să le aflăm. Și sîntem gata să le îndeplinim, pe toate.

Munsford tresări și-l privi cu o uimire scandalizată:

– Dar bine, Bradley, doar n-o să...

– Pentru numele lui Dumnezeu, Andrew – murmură celălalt – taci! Sssst!

Altcineva se ridică de la masa Departamentului Lucrărilor de Geniu:

– Contăm pe dvs. pentru a ni se furniza imediat documentele cartografice precise asupra tuturor terenurilor neinundate și neinundabile de pe planetele voastre, astfel încît să trecem la coordonarea amenajării lucrărilor geniștice de apărare.

– Mai este, de asemenea, și problema recrutării galactice – continuă un purtător de cuvînt al mesei „Mobilizării Efectivelor". Condițiile participării dvs. în cadrul acestui departament sînt de 10 la sută din totalul masculilor majori, de 5 la sută din femele și de 2,5 la sută din ambigeni, dacă există așa ceva.

– Care lucrări de apărare? Ce recrutare? – bolborosi Munsford. E război pe undeva?

Președintele rîse:

– Nicăieri, bineînțeles. Și vom veghea ca așa să rămînă. Însă o pregătire adecvată ireproșabilă este singura capabilă să-i descurajeze pe Andromedieni. Sînt sigur că înțelegeți situația, nu-i așa?

– Firește, firește – încuviință Secretarul pentru afaceri interplanetare cu entuziasm, făcînd în același timp cu ochiul lui Munsford. Și noi vom fi foarte onorați să ne putem aduce contribuția.

Secretarul comercial, pricepînd în sfîrșit stratagema lui Edgerton, supralicită la rîndul său:

– Ar fi într-adevăr o cinste pentru noi.

Purtătorul de cuvînt al Departamentului Apărării sări din nou în picioare:

– Splendid! În consecință vă dați seama pentru ce ne este necesară cedarea unui sfert din suprafața terenurilor aflate deasupra nivelului mării: pentru a fi fortificate.

– Și, bineînțeles că întreținerea trupelor – întrebă cu amabilitate Edgerton – va fi în sarcina noastră?

Responsabilul cu apărarea zîmbi:

– Numai în proporție de patru cincimi. Marea Comunitate suportă restul.

O siluetă familiară se ridică de la masa Departamentului Relațiilor, Planului și Înregistrării.

– Ei, și acum – începu el cu vioiciune – unde spuneați că se află situat Imperiul Solcensirian?

– În Zona Perturbațiilor – replică Munsford cu afabilitate.

– Asta o știm. Dar în acea regiune există șaptezeci de milioane de sori. Care sînt coordonatele exacte ale Soarelui, ale Centaurului și ale lui Sirius?

– Aaaa, coordonatele – răspunse cu inocență Munsford. Păi numai Toveen le cunoaște. După cum știți, el este cel care ne-a găsit. Va trebui să-i întrebăm pe el. E undeva pe aici, pe afară.

Braț la braț, Munsford și Secretarul pentru afacerile interplanetare se îndreptară spre ieșire. Zumzetul surd al conversațiilor umplu imediat imensa sală de audiențe. Președintele se lăsă pe spătarul fotoliului, încrucișîndu-și răbdător brațele.

– Într-o clipă sîntem înapoi – strigă Edgerton peste umăr.

La care Munsford adăugă mormăind pentru sine:

– Nici morți!

Centralia se micșorase pînă la dimensiunile unui bob de mazăre, estompat și acela de jetul incandescent al propulsoarelor rachetei care se îndrepta spre regiunile neexploatate ale hiperspațiului.

Brusc neliniștit, experimentatul „lup al spațiului" se întoarse în scaunul de pilotaj:

– Sper că, măcar, șansele mele de a căpăta acel domeniu pe Noul-Pămînt nu sînt amenințate?

– Nici vorbă – îl asigură Munsford. Nimic nu ne-ar face o mai mare plăcere decît să vă avem ca oaspete permanent. Numai așa nu vei avea vreo ocazie de a transmite vreo informație despre Solcensir.

– Dar – se grăbi să adauge Edgerton – va trebui să includem și această navă în tranzacție.

– Păi bine, băieți – mîrîi Toveen. Dacă aș fi vrut să rămîn sub papucul Biroului de Relați, nu văd ce m-ar fi îndemnat să-mi lansez racheta în excursia asta nenorocită, și încă în Zona Perturbațiilor.

Munsford îl corectă, disprețuitor:

– După ce ajungem acasă, nava asta n-o să mai facă decît un singur drum, dar cu o destinație extrem de precisă: direct în Soare!

Toveen își plecă privirea:

– O.K. Am înțeles. Scuzați-mi întrebarea.

Branșă pilotul automat, se ridică, se întinse alene, aruncă o privire dezinvoltă celor doi diplomați, apoi se răsuci fără grabă și intră în cabina sa. Încuie ușa cu cheia. Timp de o secundă ascultă și, satisfăcut de liniștea care domnea, scoase de sub cușetă o valiză. Îl ridică capacul, descoperind un șasiu metalic, dotat din belșug cu indicatoare luminiscente și butoane zimțate.

– Aici Toveen – șopti el cu voce scăzută.

Tăcere.

– Aici Toveen – repetă el, ridicînd puțin tonul.

Răsună un declic și un murmur se înălță din valiză. În sfîrșit, o voce îndepărtată îi răspunse:

– Te ascultăm, Toveen.

– Chiar în momentul acesta părăsim Andromeda – șușoti Toveen, cu ochii la ușă. Ne îndreptăm spre galaxia lor. Vor să distrugă nava.

Tăcere în valiză.

– Mda – vocea îndepărtată părea ezitantă – asta, într-adevăr, este o problemă. Știi că nu sîntem și nici nu vom fi în măsură să venim să te salvăm.

– Ce? Să mă salvați? Asta-i bună! Eu vreau să rămîn acolo! Cred că viața-i O.K. la ei! De altfel, v-o spun p'a bună: privind civilizația galactică cu ochii lor, am început să am și eu reacțiile pe care noi le-am dorit ca ei să le aibă. Nu mă-ndoiesc c-o să-mi placă traiul ăsta rustic și tihnit de pe Noul-Pămînt.

Din valiză răsună, ca un avertisment, o tuse ușoară.

– Hohoho! Fiți fără grijă – îi asigură calm Toveen. N-o să vorbesc de rău tocmai eu civilizația noastră andromedianâ. Nu vă faceți probleme. O să continui să le bag șopîrle despre mîndra, imprevizibila, cumplita Andromedă.

Vocea îl avertiză:

– Însă nu prea bătător la ochi, Toveen. N-am dori ca ei să bănuie ceva și, pînă la urmă, să se alăture imaginarei Federații Galactice... Bine, Toveen, îmi închipui că acesta este un adio... Să știi că îți vom simți lipsa.

Apoi vocea intonă formula consacrată:

– În numele poporului Andromedei, salut deplina realizare a misiunii tale. Toate cele 313 civilizații galactice, în prezent perfect îndoctrinate, vor evita orice tentativă de apropiere cu alte civilizații, și-l vor lăsa pe Andromedieni să trăiască în pace. Sacrificiul tău nu va fi inutil. Popoarele sistemelor antromediene nu-l vor uita vreodată!

Răsună un declic și vocea se stinse.

Toveen, cu fața numai zîmbet, închise capacul, încuie valiza și o împinse la loc sub cușetă. Era singurul lui contact cu civilizația sa maternă din nebuloasa Andromeda.

Avu o clipă de șovăială, apoi, gîndindu-se la saurienii telepați și la „violatorii-de-memorie" care mișunau în lumea în care se născuse, o trase din nou afară, o redeschise și puse mîna pe un ciocan.

În treizeci de secunde, chicotind pe înfundate, făcu conținutul țăndări.

Traducere de Cristian IONESCU

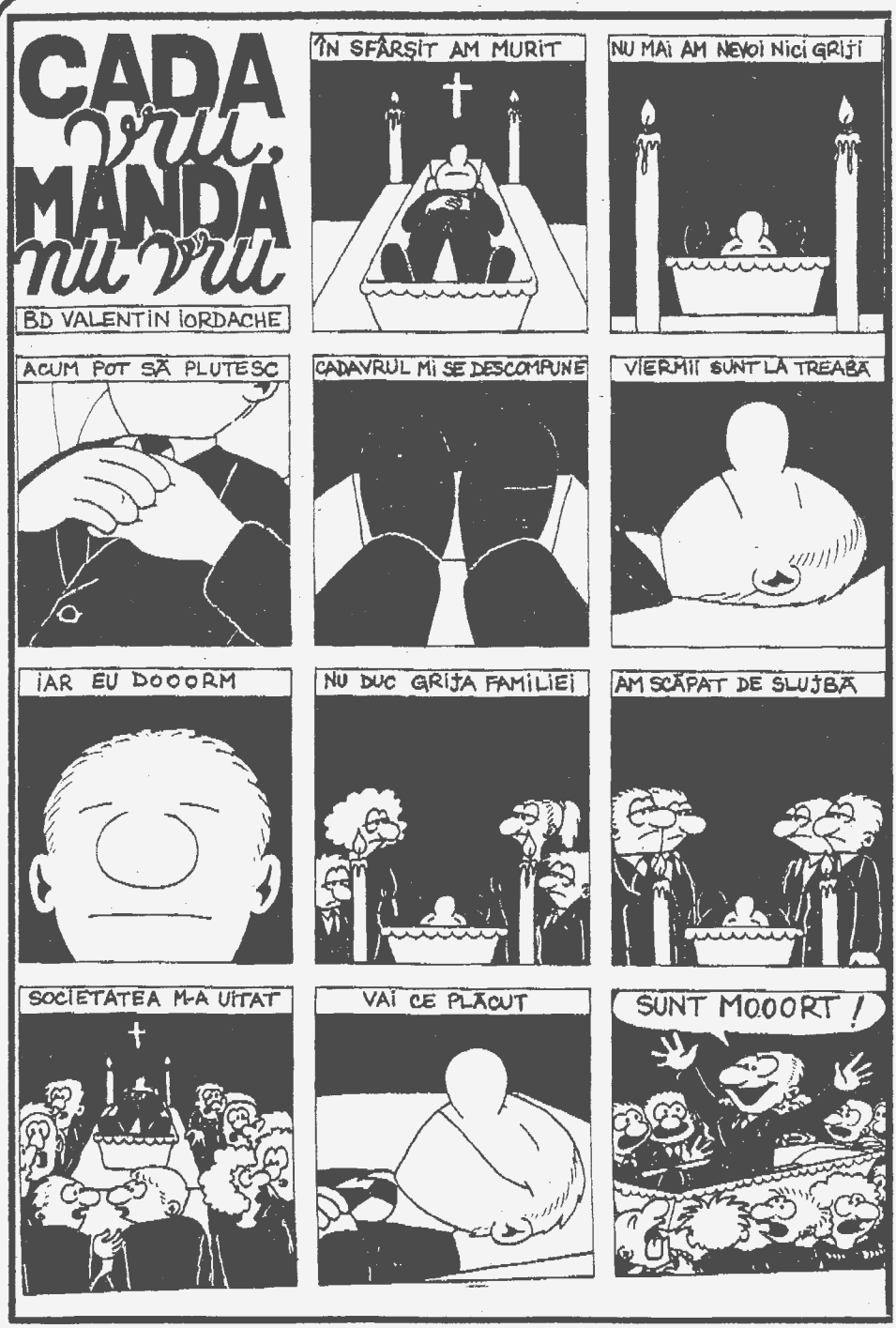

Grafică - Vasile Văleanu

Costi GURGU

RESPIRAŢIA MORŢII

Privindu-se în ochi şi făcîndu-şi curaj se îndreptară către camera de la stradă. Acolo îl găzduiseră pe străin. „În fond, cine capra mă-sii e ăsta? Sîntem în casa noastră, nu? Trebuie să ştim ce se se întîmplă", gîndise cu voce tare bătrînul, mai mult pentru a obţine aprobarea consoartei. „Da, şi coana Maria mi-a zis azi dimineaţa cînd a trecut de la biserică – vezi că-i ceva necurat în străinul ăla de zici că-i tu –, vorba ta, e casa noastră, iar aici să nu facă prostii, ca..." „Prostii!", se oprise bătrînul cutremurat. „Ce vrei să spui prin prostii?" Ei, ştii şi tu, prostii d-alea, vrăji şi mîţe negre ". „Doamne ajută!" se mai închină odată bătrînul. Puse mîna pe clanţa.

Cu o zi înainte, străinul căzuse extenuat în faţa curţii lor. Bătea vîntul dinspre întinderi, aducînd nori groşi de praf. Pe stradă nu mai era nici ţipenie. Bătrînul se aplecase asupra lui, îl ajutase să se ridice şi-l îndrumase în casă. Era tare prăpădit, nici să vorbească nu mai putea. Îi dăduseră camera de la stradă, pe care o ţineau pentru oaspeţi. Dar peste noapte, copacii din jurul casei se uscaseră, animalele din sat parcă înebuniseră, pămîntul se crăpase în curţi şi pe stradă, şi asupra satului atîrna un cer acoperit de tone de praf.

Bătrînul deschise uşa. O răsuflare dogoritoare îl izbi peste faţă. Pătrunse primul. Pe măsură ce încăperea i se dezvăluia simţea că o coamă de păr inexistentă i se zburleşte pe spate. Bătrîna se lipi de el. Ca un singur corp tremurînd îşi făcură drum către pat printre ţurţuri crescuţi din tavan, negri şi lucioşi, ferindu-se de răsuflările aburite ţîşnite din porii deschişi ai pereţilor. Un ochi de apă se prefăcu în faţa lor într-un chip strîmb şi buhăit. Îl ocoliră şi-şi strînseră mai bine hainele pe lîngă corp, în timp ce broboane mari de sudoare le brăzdau fruntea. La fiecare expiraţie dogoarea le ardea obrajii, în timp ce la fiecare inspiraţie a celui întins pe pat, frigul le scormonea coastele. Brusc, bătrînului i se păru că dintotdeauna cunoştea această respiraţie. Dar era oare posibil să fie respiraţia Ei?

Ocoliră patul transformat într-un bloc de gheaţă neagră. Priviră înfricoşaţi. „Doamne, cîtă frumuseţe?!", gîndi bătrîna înmărmurită, privind trupul slăbit şi faţa fără cusur cu ochi aprinşi de febră. „E superbă!" îşi şopti bătrînul, simţind o tresărire de viaţă în mădulare, aşa cum contempla năucit formele slăbite şi faţă perfectă, mîngîiată de şuviţe negre ca abanosul.

– Isuse, cine eşti, ce faci în casa noastră? îngăimă el.

– Coana Maria-mi spunea...

– Mai dă-o-n mă-sa şi pe coana aia, se răsti agitat.

– Nu mai rezist mult. Mi-a venit de hac tîmpita, horcăi străinul, apoi adunîndu-şi forţele: Nimic n-o să mai aibe rost. Nici n-o să ştiţi să vă puneţi întrebarea – pentru ce totul? La ce bun? Eu vă mai dădeam un rost existenţei.

– Nu înţeleg nimic! lătră bătrîna speriată.

– Şi voi, hi, hi, hi, se înecă încercînd să rîdă. Şi voi ce mai speraţi? Deja la 70 de ani. Nenorociţilor, aşa bătrîni o veşnicie, ooh, ce blestem! Nu pot să vă mai fac decît un singur serviciu în schimbul bunătăţii voastre.

– Nu ştiu despre ce vorbeşti, se răsuci bătrîna prinsă ca într-un cleşte înroşit atunci cînd în sfîrşit înţelesese. Nu putea fi sigură de adevăr, dar dacă chiar era, atunci, atunci...

– Grăbiţi-vă, se poticni şuierat străinul. Nu mai rezist.

– Grea alegere. Dumnezeule mare, ce să facem?

***

Doctorul respiră îndelung, vădit încurcat. Se întoarse şi ridică din umeri spre poliţist:

– Pur şi simplu nu-mi dau seama ce au. E o stare... de neexplicat. De parcă ar fi, ar fi... În fine, nu există termen pentru aşa ceva. Pur şi simplu, aşa ceva nu se poate întîmpla. Trebuie să chemi pentru o expertiză mai amănunţită de la spitalul din oraş, sau de la procuratură. Da, chiar aşa.

Îşi închise trusa şi întoarse spatele celor doi bătrîni nemişcaţi. Erau întinşi pe pat cu ochii sticloşi aţintiţi în tavan. În curînd procesele din organism urmau să înceteze pe rînd, celulele pielii fiind ultimile supravieţuitoare. Apoi aveau să putrezească şi să se transforme în ţărînă, sub ochii uimiţi ai specialiştilor. Probabil că vor fi trecuţi într-una din cărţile despre enigme neelucidate.

Menţiune la „Ultimul concurs SF al anului 1994"

EDEN

Adrian BARBU

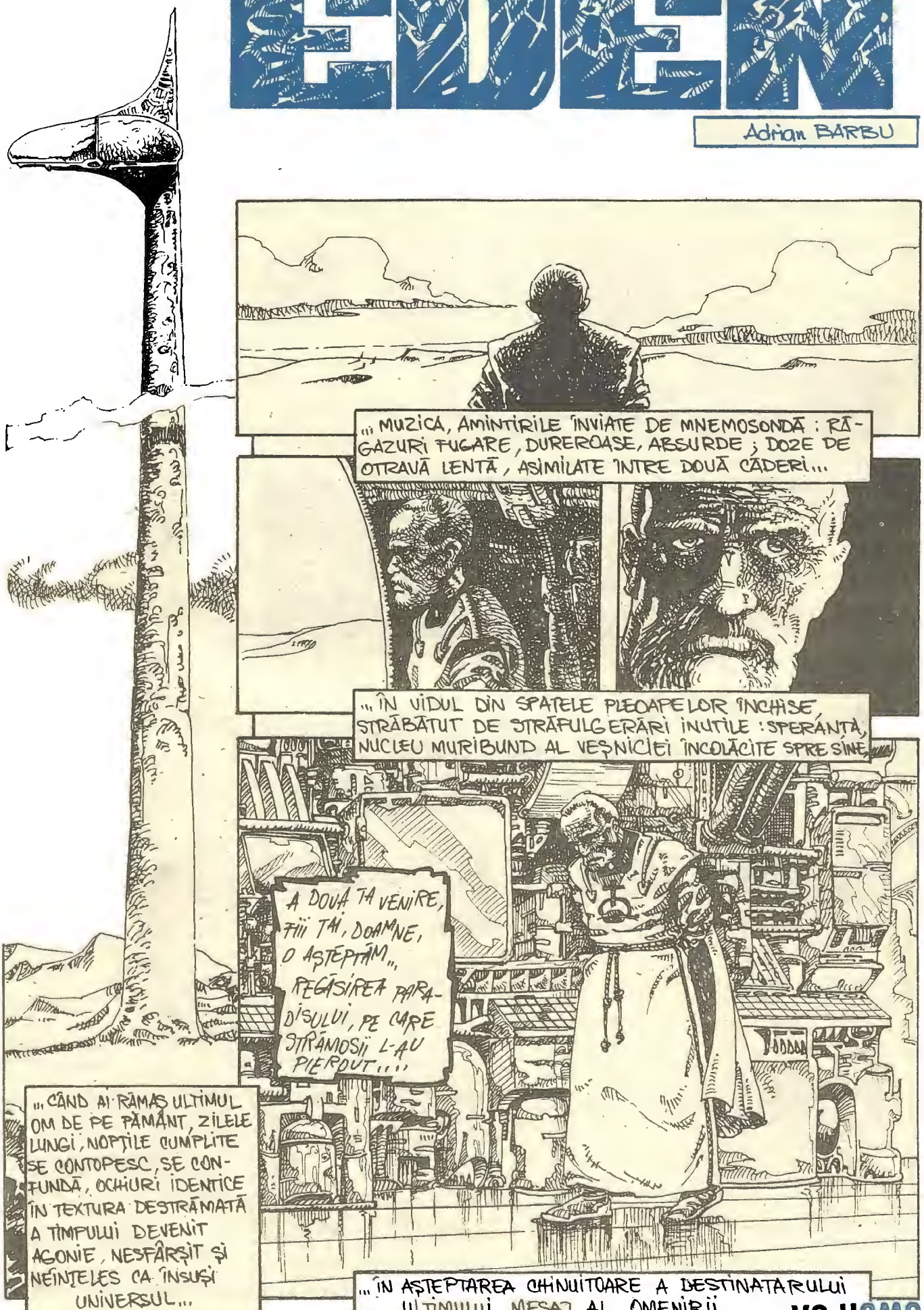

VA URMA